

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 50 c.

PENKTADIENIS - FRIDAY, BIRŽELIO - JUNE 16, 2006

Vol. XCVII Nr. 116

Kandidatas į premjerus kratosi praeities šleifo

Zigmantas Balčytis

Olgos Posaškovos (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus ketvirtadienį plenariniame posėdyje pateikė Seimui socialdemokrato Zigmaro Balčyčio kandidatūrą į premjero

postą.

Socialdemokratai, formuojantys centro kairės susivienijimą, teigia turį užsitikrinę 53 balsų persvarą Seime — socialdemokratų, valstie-

čių liaudininkų, „pilietininkų“ ir liberalcentristų.

Z. Balčytis, kuriam dabar 52-eji, 1976 metais baigė Vilniaus universiteto Finansų ir apskaitos fakultetą ir įgijo ekonomisto-matematiko specialybę. Tais pačiais metais pradėjo dirbti tuometinės Maisto pramonės ministerijos Projektavimo konstravimo biure.

1984-1989 metais Z. Balčytis ėjo Lietuvos nacionalinės filharmonijos direktoriaus pavaduotojo pareigas, 1989-1991 metais buvo Profesinių sąjungų reikalų valdytojas bei mokymo centro direktorius.

1992 metais jis pradėjo vadovauti Vilniaus asfalto-betono gamyklai. 1994 metų savivaldybių rinkimuose Z. Balčytis buvo išrinktas į Vilniaus miesto tarybą ir pradėjo dirbti Vilniaus apskrities valdytojo pavaduotoju.

1996 metais Z. Balčytis tapo „Lithun“ generalinio direktoriaus pavaduotoju, o nuo 2000-ųjų Z. Bal-

čytis yra Seimo narys (šiuo metu jau antrą kadenciją), 2001-2005 metais jis dirbo susisiekimo ministru, o nuo 2005 metų gegužės 13 dienos — finansų ministru.

Žlugus tryliktojai Vyriausybei Z. Balčyčiui buvo pavesta laikinai eiti premjero pareigas, jis taip pat yra laikinasis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovas.

Praėjus vos kelioms valandoms nuo prezidento kalbos, kandidatui į premjerus

Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

- Sporto apžvalga.
- Turime pasirinkti jaunimui.
- Europos ateitis dažosi raudonai.
- Vilnijos vyturys.
- Prieš 15 metų.
- Gedulo ir vilties diena paminėta Vašingtone.
- Posėdžiavo Lietuvos fondo pelno skirstymo komitetas.
- Konkursas „Padovanok Lietuvai viziją“.
- Trėmimų paminėjimai.

Valiutų santykis

1 USD — 2.734 LT
1 EUR — 3.452 LT

Vyriausybė parėmė Komunizmo aukų memorialą

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Lietuvos Vyriausybė parėmė Komunizmo aukų memorialo statybą Washington, DC.

Lietuvos įnašą — 10,000 litų vertės čekį — Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas trečiadienį perdavė Komunizmo aukų memorialo fondo pirmininkui Lee Edwards.

Įteikimo ceremonijoje dalyvavo ir JAV su oficialiu vizitu šią savaitę besilankanti Seimo narių delegacija.

Iš viso paminklo komunizmo aukoms statybos kainuos 700,000 JAV dolerių.

Komunizmo aukų memorialo fondą įsteigė JAV Kongresas, siekiant, kad Washington, DC, būtų pastatytas paminklas daugiau nei 100 mln. komunizmo aukų atminimui ir tiems, kurie priešinosi komunizmo režimui.

JAV prezidentas George W. Bush yra šio fondo garbės pirmininkas. Fondo nariais taip pat yra nemažai posovietinių valstybių buvusių vadovų: Lietuvos Aukščiausios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, buvę Latvijos bei Estijos prezidentai Guntis Ulmanis ir Lennart Meri.

Paminklą ketinama statyti netoli Kapitolijaus, prie Massachusetts ir New Jersey gatvių sankryžos. Pro šią sankryžą kasdien pravažiuoja apie 20,000 automobilių.

Parke aptiktas radioaktyvus židiny

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Panevėžio miesto savivaldybė suka galvą, kaip greičiau likviduoti Skais-takalnio parke aptiktas radioaktyvias medžiagas.

Radžiu užterštas maždaug 1 kvadratinio metro žemės plotas aptiktas Radiacinės saugos centro (RSC) specialistams atliekant kasmetinį aplinkos radiologinį stebėjimą.

Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorius Visvaldas Matkevičius ketvirtadienį surengė spaudos konferenciją dėl radioaktyvių atliekų išvežimo iš Skais-takalnio parko.

Siekiant atsikratyti gyventojų sveikatai pavojingų medžiagų, V.

Matkevičiaus manymu, geriausia išeitis būtų užterštą gruntą išvežti į Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų saugyklą.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros (RATA) specialistų skaičiavimu, tam savivaldybė turėtų skirti 29,500 litų.

„Kol kas problemai spręsti savivaldybės biudžete numatyta 16,000 litų, tad artimiausiu laiku bus kreipiamasi į miesto tarybą dėl papildomų lėšų skyrimo. RATA mus patikino, kad pavojingos medžiagos bus išvežtos per vieną-dvi savaites nuo darbų atlikimo sutarties pasirašymo“, — sakė administracijos direktorius.

Konservatoriai reikalauja atsiprašymo

Andrius Kubilius

Olgos Posaškovos (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Konservatoriai kandidato į premjerus socialdemokrato Zigmaro Balčyčio pareikalavo atsiprašyti už savo partijos derybininkų melą.

„Ar jūs galite iš šios tribūnos viešai atsiprašyti dėl jus delegavusios partijos melo, ar ir toliau melavimas liks jūsų partijos bruožu?“ — kandidato į premjerus klausė Tėvynės sąjungos pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė.

Konservatoriams užkliuvo socialdemokratų oficialus pareiškimas, esą derybos nutraukiamos, nes konservatoriai nesutinka su socialdemokratų programa, kurios atsisakyti šie negalintys.

Konservatoriai kategoriškai paneigė, esą jie pasisakantys prieš indėlių grąžinimą ir socialinės politikos tęstinumą, ir socialdemokratų derybininkus apkaltino melu.

Kandidatas į premjerus Z. Balčytis į konservatorių raginimus atsiprašyti nereagavo.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-15-06

June 16, 2006

PERIODICALS

*****ORIGIN MIXED ADC 604
S57 P6 GRATIS 020107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS ČIKAGOJE

„Lituanicos“ futbolo klubas ieško naujų kelių

EDVARDAS ŠULAITIS

Jau daugiau negu 55 metus veikiantis Čikagos „Lituanicos“ futbolo klubas šiuo laiku išgyvena savotišką krizę, beje, jau ne pirmą jo ilgo amžiaus istorijoje.

Ankstesnieji klubo veikėjai paseno, išsisėmė ir labai reikia žmonių, kurie juos pakeistų. Taip pat reikia asmenų, norinčių ir galinčių garantuoti pastovią finansinę paramą, nelaukiant pripuolamų aukotojų, dažnai nepajėgiančių „užkišti“ finansines spragas. Žinoma, trūksta ir tokių veikėjų, galinčių prisitaikyti prie dabarties reikalavimų, kurie yra skirtingi nei buvę prieš 40 ar 50 metų.

Birželio 10 d. „Lituanicos“ klubo sekretorius Gediminas Bielskus, jauniausias iš šio klubo valdybos narių, Pasaulio lietuvių centre Lemonte sušaukė futbolui neabejingų žmonių susirinkimą. Gaila, kad jis nebuvo gausus, tačiau atėjusieji 9 asmenys diskutavo apie kai kurias problemas ir žadėjo daryti viską, kad klubą vėl būtų galima įstatyti į ankstesnės vėžes, kuomet klubo

veiklos vežimas visai gražiai judėjo.

G. Bielskus susirinkusiems išdalinė 3 lapus, kuriuose nurodyta, ko reikia klubui, kad puikiai veiktų.

Pradžioje jis pateikė planą dėl klubo vadovybės, kurioje visų pirma reikia darbingų 4 žmonių — prezidento, viceprezidento, sekretoriaus (šias pareigas jis galėtų toliau eiti) ir išdininko. Reikia pasakyti, kad visi kiti ligšiolinės valdybos nariai, kurie buvo susirinkime: Albertas Glavinskas, Leonas Juraitis ir Edvardas Šulaitis, po daugelio veiklos metų (E. Šulaitis yra net šio klubo steigėjas prieš 55 metus) pasitraukia.

Prie anksčiau nurodytų asmenų valdybon turėtų patekti ir visų komandų (o jų yra 3) vadybininkai, Čikagos Lietuvių futbolo lygos ir Futbolo akademijos atstovai. Dar reikia tarybos, spaudos komiteto ir kontrolės komisijos.

Visoms šioms pareigoms reikia ieškoti asmenų, daugiau dėmesio kreipiant į neseniai atvykusius, ypač verslininkus, kurie galėtų kartu remti klubą finansiškai.

Buvo kalbėta ir apie „Metropolitan“ lygos vadovą Joe Zyzdą, kuris nusistatęs prieš lietuvių ir sten-

„Lituanicos“ klubo narių susirinkimo dalyviai birželio 10 d. Pasaulio lietuvių centro posėdžių kambaryje.

giasi jiems pakenkti. Tai įrodė trijų lietuvių komandos žaidėjų ilgalaikis suspendavimas, nepaprastai didelių piniginių baudų uždeėjimas suspenduotiems žaidėjams bei klubui ir pan. Tai jau kartojasi ne pirmi metai. Daugiausia nukentėjęs Linas Jakovlevas pareiškė, kad jis pasamdė advokatą ir tą reikalą bandys aiškintis teisme.

Taip pat nerimą kelia ir prie Pasaulio lietuvių centro esanti didžioji futbolo aikštė, kurią buvo įsipareigojęs paruošti Jaunimo rūmų statybos komitetas. Bet iki šiol šis reikalas nepajudėjo, nors jau praėjo

daugiau nei metai. Negalėdamas žaisti prie PL centro klubas patiria nemažai nuostolių.

Šiais visais klausimais dar bus bandoma aiškintis vėliau susirinkus, o tuo tarpu tai bus daroma privačiais kontaktais. Būtina, kad Čikagoje gyvuotų viena stipri lietuvių futbolo komanda, kaip būdavo anksčiau. O ta vasarinė Lietuvių futbolo lyga, turinti 8 vienetus, jungia tik savaitgalio futbolo entuziastus, kurie nori pasportuoti savo malonumui, bet netinka lietuvių reprezentacijai.

FUTBOLININKAI NEATSILAIKĖ PRIEŠ SERBUS

„Lituanicos“ vyrų užmojis įveikti „United Serbs“ vienuolikę ir išlikti Metropolitan lygos „major“ divizione nūėjo niekais. Praėjusį sekmadienį serbų aikštėje Lake Villa, IL, lietuviai turėjo pripažinti šeimininkų pranašumą ir pralaimėjo 4:2.

Nepaisant, kad serbai stovėjo paskutinėje vietoje, dviem taškais atsilikę nuo lietuvių, jie šį kartą žaidė užtikrintai ir pasiaukojančiai. Serbai buvo išsiveržę į priekį net 4:0 ir tik per paskutines penkias minutes lietuviai įstengė priartėti 2:4. Tačiau tai buvo maža paguoda, nes 3 taškai atiteko varžovams, nustumusiems lietuvių į paskutinę lentelės vietą.

Lietuvių naudai įvarčius pelnė Svajūnas Jablonskis ir Algirdas Zamalaitis.

Ne ką geriau sekėsi ir rezervinės vienuolikės vyrams: jie pralaimėjo 0:3.

SEKMADIENĮ PRIEŠ „LIGHTNING“

„Lituanicos“ vyrams beliko tik dvejios atidėtos rungtynės. Vienos iš jų bus žaidžiamos šį sekmadienį, birželio 18 d.

Mūsiškiai turės kovoti prieš lentelės viršūnėje (antroje vietoje) esančią „Lightning“ komandą, kurią įveikti vilčių nedaug. Rungtynės bus lietuvių „namų“ aikštėje — Bambrick Park, Lemonte, kur mūsiškiai turi žaisti, negalėdami naudotis buvusią aikštę prie Pasaulio lietuvių centro.

Pirmosios komandos rungtyniaus 5:30 val. popiet, o rezervinės vienuolikės susitikimus pradės 3:30 val. p.p.

LIETUVIŲ FUTBOLO LYGOS ANTRAS RATAS

Praėjusį šeštadienį Čikagos Lietuvių futbolo lyga (ČLFL) žaidė antrojo rato susitikimus. PLC mažojoje aikštėje įvyko ketverios rungtynės. „Vilnius“ įveikė „Kretingą“ net 8:2, o „Alytus“ 3:0 nugalėjo „Capella-Baltic“. „Šiauliai“ sunkiai — 5:4 — laimėjo prieš „Žilviną“. Tuo tarpu Panevėžio „Amerikos lietuvių“ komanda ir „Lietuvėlė“ sužaidė lygiomis 0:0.

Birželio 17 d. bus žaidžiamas trečiasis ratas. Ir vėl rungtyniaus visos 8 komandos. Šeštadienio programą 2 val. p.p. pradės „Žilvino“ ir „Vilniaus“ komandos. Paskutinis susitikimas bus 5 val. tarp „Alytaus“ ir „Lietuvėlės“.

Po pirmųjų dviejų ratų su 6 taškais lentelėje pirmauja „Vilnius“ ir „Alytus“.

Paruošė Edvardas Šulaitis

Sportas LIETUVOJE

K. SALTANOVICH PAGERINO LIETUVOS REKORDĄ

Bergen (Norvegija) vykusiose varžybose Lietuvos sportinio ėjimo atstovė Kristina Saltanovič 10 km trasą įveikė per 43 min. 53 sek. ir pagerino Lietuvos rekordą.

Ankstesnis rekordas 44 min. 16 sek. priklausė Sonatai Milušauskaitei.

Brigita Virbalytė (46 min. 39 sek.) iškovojo trečiąją vietą, o Neringa Aidietytė (48 min. 29 sek.) liko penkta.

Vyrų 20 km varžybose šeštąją vietą užėmė Donatas Škarnulis. Jis trasą įveikė per 1 val. 28 min. 31 sek. Aštuntas liko Tadas Šuškevičius — 1,29:46.

Varžybose dalyvavo Norvegijos, Švedijos, Lietuvos bei Latvijos atletai.

ELTA

R. RUMŠAS IŠKOVOJO TRYLIKTAJĄ PERGALĘ ŠI SEZONĄ

Lietuvos dviratininkas Raimondas Rumšas, atstovaujantis Italijos komandai „Parkpre-Guru-Selle Italia“, sekmadienį Italijoje laimėjo mėgėjų lenktynes „Gran Fondo Montecatini Terme“.

Tai jau tryliktoji 34 metų lietuvių pergalė ši sezoną. R. Rumšas 140 km nuvažiavo per 3 val. 43 min. 54 sek. ir artimiausius varžovus aplenkė 36 sek.

Trečias finišavo kitas Lietuvos dviratininkas Vladimiras Smirnovas („Bianchi-Pennelli Cinghiale“).

ELTA

Daugiau sporto žinių skaitykite 9 psl.

DRAUGAS (USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to

Draugas - 4545 W. 63rd Street,

Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00

• 3 mėn. \$45.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00

• 3 mėn. \$35.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$40.00

Užsakant į Lietuvą:

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Tik šeštadienio laida oro paštu

Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00

Tik šeštadienio laida reguliariu paštu

Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org

Administratorius

administracija@draugas.org

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

EUROPOS ATEITIS DAŽOSI RAUDONAI

JUSTINAS PIKŪNAS

Civilizacijos, mokslo ir kultūros laimėjimais Europa šimtmečiais švietė visam pasauliui — graikų klasika su gausiomis menų ir mokslų ištakomis, Romos imperija su architektūra ir teise, Vakarų krikščionybė su meile Dievui ir artimui, su mokyklomis ir universitetais. Vieniškai perrašinėjo ir platino Bibliją bei klasikos veikalus. Amžiams keičiantis, mažėjo klasikos reikšmė, metamorfizavosi ir išnyko Romos imperija, stebėtinai plėtros ir sužydėjimo tarpsniai praėjo ir krikščionybė.

Lyginant su pasauliniu mastu, nūdienos Europoje dramatiškai mažėja pačių europiečių, krenta ir krikščionių skaičius. XX a. pradedant, Europoje gyveno ketvirtis viso pasaulio žmonių; 1950 m. europiečiai sudarė 21,7 proc., o 2005 m. joje tebuvo vos 7 proc. viso pasaulio gyventojų. Būtų dar mažiau, bet gelbsti ypač paskutiniųjų trijų dešimtmečių gausi musulmonų migracija. Arabai, turkai pasižymi tuo, kad svetur jie sudaro savus telkinius ir neišilieja į šalies kultūrą bei religiją. Ryšium su Europos gyventojų pradimu prisimintinos II pasaulinio karo žudynės, SSRS organizuoti ramių gyventojų trėmimai į Sibiro platybes, holokausto ir genocido aukos — nusinešusios amžinybėn apie 50 milijonų europiečių. Labiausiai nukentėjo okupuotos Baltijos šalys, Lenkija, taip pat didelius žmonių nuostolius patyrė ir karą bei genocidą vykdžiusios nacių Vokietija ir komunistų Rusija.

Kad Europos gyventojų skaičius nemažėtų, gimstamumas turėtų pasiekti 2,1 vaiko per moterį. Nuo šio vidurkio atsilieka plačiu mastu. Visoje Europoje garsiai kalbama ir rašoma, kad būtina didinti gimstamumą, tačiau tik Skandinavijos šalyse ir Prancūzijoje aktyviai vykdomos šeimos paramos sistemos, todėl ir gimstamumas didėja — Prancūzijoje pasiekė 1,89; Skandinavijos valstybėse — 1,7. Prancūzijoje tokia pati parama yra skiriama ir gausioms vaikų arabų šeimoms. Apie ketvirtis moksleivių yra musulmonai.

Deja, Lietuva žymiai atsilieka. Pavyzdžiui, 2006 m. pradžioje gimus dvynukams, šeimai buvo suteiktas vieno gimusio vaiko priedas. Argi antrasis kūdikis šeimai nieko nekainuoja? Argi valdžios pareigūnams tai nėra aišku? Skubus pokytis yra būtinas. Juk gimstamumas tėra labai mažas — 1,25.

Vokietijoje santuokinio darbo šeimoje yra prilyginamas kitiems

darbams; mokama už vaikų augimą iki 18 metų, nes gimstamumas yra žemas — 1,35. Šiaurės Afrikos imigrantai palaiko Italijos gyventojų skaičių, nors gimstamumas yra labai žemas — 1,23. Šalyje yra per milijoną legalių musulmonų ir dar bent kita tiek nelegalių. Beje, mažėja ir Rusijos gyventojų, nes gimstamumas prilygsta 1,14 vienai moteriai.

Vakarų Europa pamėgo gerovės kultą su ilgomis atostogomis, didelėmis algomis ir stambiais pensijomis. Kad palaikytų dabartinį pragyvenimo lygį, jai tiesiog būtina sutraukti kasmet bent 1,5 milijono imigrantų. Šio amžiaus pabaigoje musulmonai gali tapti Europos Sąjungos gyventojų dauguma ir perimti vieną po kitos Europos valstybių valdžią į savo rankas. Neatrod, kad kai kurių valstybių planuojami imigracijos suvaržymai įstatymais turėtų lemti reikšmės. Žmonių minioms veržiantis, reikėtų naujos Kinijos gynybinės sienos, kad būtų sustabdytos jūra ir sausuma besiveržiančios aziatų bangos. XXI a. baigiantis, dėl dramatiškų etninių ir religinių pokyčių galima numatyti originaliai krikščioniškosios, dabartyje stipriai sekuliarizuotos, Vakarų kultūros žlugimą.

O kaip bus su Lietuva? Geras klausimas. Ji, kaip jau ne kartą savo istorijos lūžiuose, vėl yra pakibusi ant egzistencinės ribos. Reikėtų paminti, kad geras galimybės išsilaikyti turi Suomija, Švedija, Norvegija, gal ir Danija, Airija. Lietuvai likti autentiškai lietuviška būtina turėti Seimą ir gausias Vyriausybės institucijas, kurios labiau rūpintųsi piliečių gerove negu savo turtais ar orumu, kurios visomis išgalėmis skatintų pilietinį visuomeniškumą ir nevalstybines organizacijas, visapusiškai remtų daugiavaikes šeimoms, suteiktų nešioms moterims materialines sąlygas gimdyti ir auginti vaikus, suvaržytų abortus įstatymais, sudarytų realias galimybes mokslus baigusiesiems gauti atitinkamus atlyginimus, stiprintų akciją emigravusiems sugrįžti į tėvynę, kur jų lauktų išplėtos galimybės, ugdymo moralumą ir tautiškumą mokyklose, stipriai suvaržytų alkoholio ir tabako vartojimą, juo labiau korupciją ir nusikaltimus, toliaregiškai panaudotų didžiulę ES paramą naujausioms technologijoms įgyti, ir kas būtų lemtinga — sukurtų ilgalaikę strategiją šioms siekiams įgyvendinti. Tai Herkulo pastangų verti siekiai ir uždaviniai, bet be jų iškūnijimo tauta gali, daugiaprasmiškai sakant, išsivaikščioti, o svetimieji — įsiviešpatauti.

GEDULO IR VILTIES DIENOS MINĖJIMAS VAŠINGTONE

Birželio 14 d., Lietuvos Respublikos ambasada Vašingtone minėjo 65-ąsias Gedulo ir vilties metines. Vien 1941 metų birželio mėnesio 14–18 d. buvo ištremta 17,500 Lietuvos žmonių, o 1940–1952 sovietinės okupacijos metais Lietuva neteko 780,922 žmonių, beveik trečdalis gyventojų.

Vašingtone besilankantys Seimo nariai: Emanuelis Zingeris, Artūras

Skardžius, Rimvydas Turčinskas, Virginijus Domarkas, Aldona Staponkienė ir Vytautas Grubliauskas, Maryland valstijos sostinėje Annapolis, kartu su Vašingtono ir Baltijos apylinkių Lietuvos Bendruomenės nariais, LR ambasados atstovais padėjo gėlių prie ažuolo, kurį pasodino JAV lietuviai 1936 metais, atsidėkodami Maryland valstijai už draugiškus ryšius su nepriklausoma

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Turime pasirūpinti jaunimu

Šiemetį Gedulo ir vilties dienos iškilmes buvo įjungtas ir jaunimas. Arba bent ta jo dalis, kuri dar domisi netolima, skaudžia tėvynės praeitimi. Reikia pripažinti, kad pastaruoju metu mokyklinis jaunimas vis labiau įjungiamas į tos praeities pažinimą — per susipratusius mokytojus, konkursus, išvykas, susitikimus su dar likusiais gyvais partizanais, tremtiniais. Daug pasakos čia duoda ir užsienio lietuviai, skirdami konkursams premijas. Net jeigu moksleivis konkurse dalyvauja vien dėl premijos, ieškodamas savo rašiniui ar piešiniui medžiagos, norom nenorom turi kiek galima daugiau sužinoti apie konkurso temą. Vaiko ar jaunuolio surinkta ir jo paties apipavidalinta informacija vis tiek išliks atmintyje.

Šią vasarą keletas Lietuvos jaunimo organizacijų atstovų keliaus su „Misijos Sibiras“ dalyviais į lietuvių tremties, įkalinimo, koncentracijos stovyklų vietas, kur prieš 65-erius metus buvo atvežti pirmieji tremtinių iš Lietuvos ešalonai. Jaunimo ekspedicijos tikslas — pagerbti sovietų okupantų vykdyto genocido aukas, sutvarkyti dar ten pasilikusius kapus, akivaizdžiai pamatyti, kur taip vargo ir kentėjo jų seneliai, giminės, tautiečiai. „Tai simboliškas tų dienų įprasminimas ir paminėjimas. Taip mes mėginame šią nesėdę, bet skaudžią Lietuvos istorinę patirtį priminti jaunimui“, — kalbėjo Gedulo ir vilties dienos iškilmėse ekspedicijos rengiančios Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos pirm. Miroslavas Monkevičius. LR prez. Valdas Adamkus iškilmių metu perdavė Lietuvos jaunimo organizacijų atstovams trispalvę, kuri su jais keliaus į Sibirą — šį kartą, kaip laisvos valstybės simbolis, primenantis jaunimui, kiek lietuvių tauta turėjo kentėti, kokią neapsakomai brangią kainą sumokėti, kad už trispalvės iškėlimą ar net viešą paminėjimą nereikėtų nukentėti.

Galime net manyti, kad jau praėjo „pilietiško ugdymo“ laikas ir prasidėjo „patriotiško ugdymo“ metas. Truks dar laiko, kol šios, daugeliui naujos tautišku-

mo, tėvynės meilės, pagarbos tautos praeičiai sąvokos įleis gilesnes šaknis. Reikės ir užsienio lietuvių paramos, skelbiant kuo daugiau konkursų ir skiriant jiems premijas, organizuojant vasaros stovyklas, kuriose daug dėmesio būtų kreipiama patriotiškam auklėjimui, ruošiant tėvynės pažinimo keliones savoje šalyje, išvykas į tremties vietas.

Tokiose programose dalyvavę, juk savo išpučius papasakos draugams, kurie neturėjo progos ar nenorėjo dalyvauti. Konkursų laimėtojų džiaugsmas paskatins ir kitus moksleivius geriau pasistengti, kad ir jiems nusišypsotų laimė. Taip patriotiškumo ugdymas nubanguos vis platesniais ratilais, įjungs kuo daugiau Lietuvos atžalyno.

Besirūpindami patriotiniu jaunimo auklėjimu Lietuvoje, nepamirškime, kad daug tokio paties, neseniai iš gimtojo krašto išvykusio jaunimo jau yra ir užsieniuose. Gerai, jei vaikai lanko lietuviškas mokyklas, yra įsijungę į kokią lietuviško jaunimo organizaciją. O kaip su tais, kurie „nubirę pašalyje“? Kas juos patrauks prie lietuvių tautos kamieno, kas paskatins, kad išliktų lietuviais, gyvendami toli nuo savo kilmės krašto?

Už kelių dienų prasideda XII Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Nors apie jį informacijos lietuviškoje žiniasklaidoje palyginti nedaug, bet labai plačiai informuojama internete, tad su šiuo renginiu gali susipažinti lietuviškas jaunimas, kad ir kur begyventų. Lietuvių jaunimo sąjunga turi savo atstovus kone kiekviename didesniame lietuviškame telkinyje ir pastaruoju metu pradeda vis gyviau veikti, tad LJS vienas tikslų turėtų būti surasti nuošaliai besilaikantį jaunimą ir įtraukti į savo gretas. Malonus būdas išlikti prie lietuviško kamieno yra tautinių šokių grupės, chorai. Tikime, kad po VIII Dainų šventės dar daugiau jaunimo į chorus įsijungs, pamatę, kaip įdomu ir smagu priklausyti, dainuoti. Būtina pasirūpinti, kad užsienyje gyvenantis jaunimas neatskiltų nuo lietuviškosios visuomenės, kaip praityje yra atsitikę.

Lietuva. Prie šio ažuolo kasmet minima Gedulo ir vilties diena. Šiandien, 65-ųjų metinių proga, į minėjimą atvyko ir Maryland valstijos gubernatorius Robert Ehrlich Jr.

Kalbėdamas minėjime, LR ambasadorius Vygaudas Ušackas pažymėjo, kad „ypatingai svarbu perduoti atmintį apie lietuvių tautos kančią jaunajai kartai, kad jie suvoktų žiaurumus, kuriuos mūsų tėva ir seneliai išgyveno tik dėl to, kad jie buvo laisvę ir nepriklausomybę mylintys piliečiai“.

V. Ušackas taip pat informavo, kad šiandien kaip tik prasideda pirmoji iš 4 istorinių Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LiJOT) organizuojama ekspedicija į lietuvių trėmimų, masinių žudynių, koncentracijos stovyklų ir įkalinimo vietas Sibire. Ekspedicijose dalyvaus ir du

JAV lietuviai — studentai Justinas Šimkus iš Čikagos (Illinois valstija) universiteto ir Ieva Butkutė iš Vašingtono valstijos universiteto.

Tą pačią dieną ambasadorius V. Ušackas Komunizmo aukų memorialo fondo pirmininkui Lee Edwards įteikė Lietuvos Vyriausybės įnašą — 10,000 Lt vertės čekį, skirtą Komunizmo aukų memorialo Vašingtone statybai. Įteikimo ceremonijoje dalyvavo ir LR Seimo narių delegacija.

Komunizmo aukų memorialo fondas — tai nevyriausybinių organizacijų, įkurta remiantis JAV Kongreso aktu, siekianti paminėti daugiau nei 100 milijono komunizmo aukų visame pasaulyje. 2005 metais Lietuvos Respublikos ambasada JAV skyrė 1,000 JAV dolerių memorialo statybai.

Lietuvos Respublikos

Vilnijos vyturys

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Lietuvių tauta — jautri, dainuojanti, eiliuojanti. Lietuvis, suaugęs su gamta, su ja susigyvenęs ir iš jos gyvenęs, gebėjo į ją įsiklausyti, jos grožį matyti, per ją Kūrėją garbinti, ką patyręs apdainuoti ar sparnuotu žodžiu išreikšti.

Bičiulis Amerikos lietuvis, tarsi priekaištaudamas, pastebėjo, kad Lietuvoje per daug poezijos, kad tautiečiai, eiliuodami, dainuodami, praranda laiką naudingai veiklai. Atsakiau jam, kad per darbštumą lietuvis viską spėja, moka darbą derinti su sparnuotu žodžiu, daina. O dėl eiliavimo, dainavimo, tai lietuvis ne tik mato, bet ir išsižiūri, ne tik girdi, bet ir įsiklauso, o svarbiausia, jis reginį ar garsą jaučia, išgyvena kitaip, stipriau nei amerikietis.

Vokiečių rašytojas, ankstyvojo romantizmo atstovas, poeto vaidmens aukštintojas Novalis (Friedrich Leopold Freiherr von Hardenberg) yra tvirtinęs, kad išlieka tik tai, ką sukūrė poetai. Iš tikrųjų mūsų folkloro tyrinėtojai lietuvių liaudies dainose ir eilėse randa ne tik tautos epą, bet ir jos istorijos atspindį. Iš lūpų į lūpas ar ausis ejo pamirštamų autorių melodijos ir žodžiai, vėliau užrašinėjami, tačiau atgulusi staliuose ar lentynose kūryba yra tikras tautos metraštis. Kiek buvo ir kiek yra tokių metraštininkų mūsų tautoje, niekas neskaičiavo ir nesuskaičiuos, nes jie nepriklauso jokioms formalioms organizacijoms, jie, kaip tas A. Vienuolio astronomas Šmukštaras, tyrinėja aplinką ir joje vykstančius reiškinius, savaip apie juos filosofuoja, juos apdainuoja ar į sparnuotą žodį padeda.

Bronius Čiulada.

Medicinos daktaras Gediminas Kaluina, Vilniuje lankydamas nebegalintį vaikščioti ligonį, atkreipė dėmesį į šūsnis jo buto lentynose sudėtų rašinių. Pasisekė jam prakalbinti iš pirmo žvilgsnio pilką, kaip tas vyturys, žmogų, kuris pasirodė esąs mūsų žemės perliukas. Prisipažino jis, kad yra parašęs per šešis tūkstančius eilėraščių, dvidešimt šešias pasakėčias, kad visą gyvenimą mokytojavo mokyklose, vargonavo bažnyčiose. Daktaro patartas, gavęs iš jo paciento sutikimą susipažinti, apsilankiau pas Bronių Čiuladą.

Bronius Čiulada gimė 1924 m. gausioj mažžemio ūkininko šeimoj. Baigė Kazokiškių pradžios mokyklą, vietoj gimnazijos lankė Vilniaus muzikos mokyklą, vėliau — konservatoriją. Dirbo 22 metus Švenčionyse muzikos mokytoju. Vyresnis brolis išmokė groti vargonais, todėl vargonavo įvairiose bažnyčiose. Autoriui sutikus, skaitytojiui pateikiu Vilnijos vyturio kelis eilėraščius ir porą pasakėčių.

UŽU NEMUNĖLIO

Užu Nemunėlio
senas šilas ošia,
Šiapus Nemunėlio
auga grikių košė.

Sulekia bitelės
iš kampų visų,
nuo grikių žiedelių
Dzūkijoj šviesu...

Vieną valandėlę
stosiu pažiūrėsiu
į tą gražumėlį, —
grikių lauką šviesų...

PAGRAŽĖJO MANO ŽEMĖ

Pagražėjo mano žemė
nuo Trispalvių gausumos,
nuo sugrįžusių benamių
iš Vorkutos tolimos...

Mano žemė praturtėjo
maldomis, giesmėm ir kryžiais,
liepų, ažuolų alėjom
dar gražėti pasiryžus...

TARTUM ANGELAI SARGAI

Tartum angelai sargai,
tujos veržiasi į dangų:
saugos dar ilgai ilgai
žuvusiųjų kapą brangų...

Tartum angelai sargai
stovi marmuro paminklai.
Broliai ilsisi seniai
ir ginkluoti, ir beginkliai...

MANO TĖVYNĖ

Mano tėvynė — tai žydintys
sodai,
laukų platybės, girių ramuma.
Žaliam gegužų nuostabiai atrodo
skausmų ir džiaugsmų taurė
sklidina.

Mano Tėvynė, tai žaliasis
kaimas —
kelios sodybos likę nuo gaisrų.
Joms ir šiandieną Dangiškos
palaimos,
reikia, kaip motinoms gerų
dukry.

Mano tėvynė — tai riekėlė
duonos,
duota praeiviui kiekvienos
namuos.
Ir Palangos saulėlydis raudonas,
ir mūsų širdys pilnos šilumos.

Mano Tėvynė, duok kantrybę
šventą
kitos tėvynės niekad neieškot.
Jeigu suklupt, tai tik prie savo
slenkstio.
kad Tau, kaip Motinai atsidekot.

Mano Tėvynė — tai Marijos
žemė,

bažnyčių bonios Nemuno šlaituos.
Tik čia lietuvis sau stiprybę
semia,
Marijos garbei amžinai giedos.

KARVĖ IR ARKLYS

— Ko guli, tinginy, ilgai
tu pievoj išsitiesęs? —
arkliukui karvė atvirai
drožė savo tiesą.

— Dėl to ir liesas tu esi,
kad tingi žolę skinti.
Nors giminė tavo garsi,
bet tu mažai kam tinki.

Nebent šunyčiui tu
gali stipriau įspirti.
Neveltui žmogus tau dažnai
botago ruošia pirtį.

Nulupti kailį laikas jau
visiems arkliams;
tad liktų pašaro daugiau
naudingiems gyvuliams.

Arklys kantriai išklauses
karvės piktus žodžius,
reikalingumą jai
kaip mat įrodė.

Tą pačią dieną, kai pro ją
arkliukas sausą šieną vežė,
karvė prisiminė tada
žiemužę sočią, gražią.

ŠUO IR LYDEKA

Pavasari šviesų, pavasari žalią
nubėgo šunytiš pažaist prie
upelio.

Pakrantėmis lakstė ir šėlo, ir
dūko,
Greta kol užtiko mažytę balutę.
Ir baisiai nustebo jo šuniškos
akys,

kai baloj spurdančią žuvį
pamatė.
Nesvarstęs, nelaukęs jis čiupo
lydeką;

Lydekai panerti vandens
neužteko.

Kai ruošės praryt ją, padėjęs
ant tako,

Žuvis jam nedrąsiai šuns balsu
prašneko:

„Žinoki, šunie, gerą vardą tu
gausi,

jei kąsnį prieš ėdant gerai
apiplausi.

O rydams mane, smėly
išvoliojęs,

Sotus tu nebūsi, tik —
pasiligojęs”.

Suvokęs pavojų, sutrikęs
truputį,

gabeno lydeką nuplauti prie
upės.

Žuvis nežiopsojo: vos drėgmę
pajuto,
Staiga suspurdėjo ir nērė į upę.

Nebepavaldžios Broniaus Čiulados kojos keliauti per numylėtus, išvaikščiotus Vilnijos miškus, klonius, paežeres, tačiau mintimis jis tebekeliauja, gėrįsi, grožisi, ką pamatęs, išgirdęs ar patyręs į sparnuotą žodį deda, tarsi — tik sau. O gal?..

Margumynai

IEŠKOKITE NAUJŲ ĮSPŪDŽIŲ

Nauji įspūdžiai būtini monotoniškas kasdienybės išsekintai psichikai ne mažiau, negu vitaminai kūnui. Dar senovės medikai pastebėjo, kad aplinkos pakeitimas sustabdo ligos vystymąsi.

Specialistai pataria: jūs įpratote savo trumpas išeigines leisti ant sofos, prie viryklės ar su „mylimiausiu“ siurbliu? Suraskite jėgų įveikti šį stereotipą. Aktyvūs žmonės gyvena ilgiau, greičiau įveikia ligas ir apskritai geriau atrodo. Maskvos normalios fiziologijos mokslinių tyrimų institutas atliko eksperimentą. Pasodinus bandomąją žiurkę į ankštą narvelį ir apribojus jos judėjimą, žiurkė pradėjo mirti. Bet išleidus ją pasivaikščioti, ji vėl atsigaudavo... Išvada: nauji malonūs įspūdžiai panaikina įtampą ir gerai nuteikia.

BNS

MELUI REIKIA DAUGIAU LAIKO

Psichologai atrado naują būdą, nustatantį, ar žmogus sako tiesą. Pasirodo, sumeluoti žmogui prireikia daugiau laiko, nei sakant tiesą.

Iden Greg, South Hampton universiteto bendradarbis, atliko eksperimentą, kuriame dalyvavo tikintieji savanoriai. Jie buvo padalinti į dvi grupes.

Kiekvienai grupei buvo sakomi dviejų tipų teiginiai, į kuriuos reikėjo atsakyti „taip“ arba „ne“: asmeninius, pavyzdžiui, „aš — tikintis“, arba „aš ateistas“, arba į ben-

drus, pavyzdžiui, „žolė yra žalia“ ar „žolė yra mėlyna“. Dalyviai turėjo atsakinėti kiek galima greičiau paspausdami mygtukus.

Pirmosios grupės dalyviams buvo liepta neteisingai atsakinėti į pirmojo ir teisingai į antrojo tipo teiginius. O antrajai grupei liepta teisingai atsakinėti į visus teiginius.

Pasirodo, antrosios grupės nariams užduotis buvo kur kas lengvesnė, jie atsakinėjo greičiau maždaug pusę ar net visą sekundę.

Gregg tvirtina, kad jo metodo patikimumas — 85 procentai, jį galima naudoti policijoje kaip priemonę kartu su melo detektoriumi, kuris, beje, Amerikoje nenaudojamas dėl nepatikimumo.

BNS

KALTINA MOTINAS

Paaugliai, kuriuos kamuoja chroniško nuovargio sindromas, dėl to gali kaltinti savo motinas.

Anot Utrecht miesto (Olandija) vaikų medicinos centre atlikto tyrimo, chronišką nuovargį jaučiančių paauglių motinos išgyvena tuos pačius simptomus. Tuo tarpu tiesioginės priklausomybės su tėvais nepastebėta.

Tyrimų grupės vadovė daktarė Eliza Van de Put spėjo, kad šis ryšys — genetinio imlumo ir ekologinių veiksnių tarpusavio sąveikos rezultatas.

Chroniško nuovargio sindromą, kurio beveik neįmanoma išgydyti, jaučia keli milijonai planetos žmonių.

BNS

PRIEŠ 15 METŲ

ZIGMAS TAMAKAUSKAS

Prieš 15 metų Lomžoje įvyko nepamirštas susitikimas su Šventuoju Tėvu Jonu Paulium II. 1991 metų birželio 3 d. popietė. Lietuva šventė savo Prisikėlimo rytmetį, kurį tada dar temdė sovietinės kariunos žvanganami ginklai, užimtų pastatų tamsa, okupantų tankų riaumojimai, neįstengę tomis dienomis užgožti mūsų tautos Tikėjimo ir Vienybės šviesos. Palaiminti Kauno Petrašiūnų parapijos bažnyčios tuometinio klebono ir „Nemuno“ vidurinės mokyklos tikybos mokytojo Albino Grauzinio, išvykome į Lenkijos Respubliką, kurioje turėjo įvykti istorinis susitikimas su popiežiumi. Iš seno gyvuoja posakis – nematei popiežiaus, nematei Romos. Ši kartą lyg pati Roma artėjo prie mūsų, artėjo savo dvasinių sparnų dižbe ir nuoširdžiu paprastumu.

Prie valstybės durų

Prie valstybinės sienos privažiavome pavakary. Pasirodė uniformuoti muitininkai – savi, lietuviškai kalbantys. Nejučiomis tada pliūptelėjo sielon pasididžiavimas – vel mes esame valstybė, esame tos valstybės – Lietuvos Respublikos piliečiai, turime savo valstybingumo ženklą – lietuvišką muitinę, savo žemę, savas, nors dar labai glėžnas sienas.

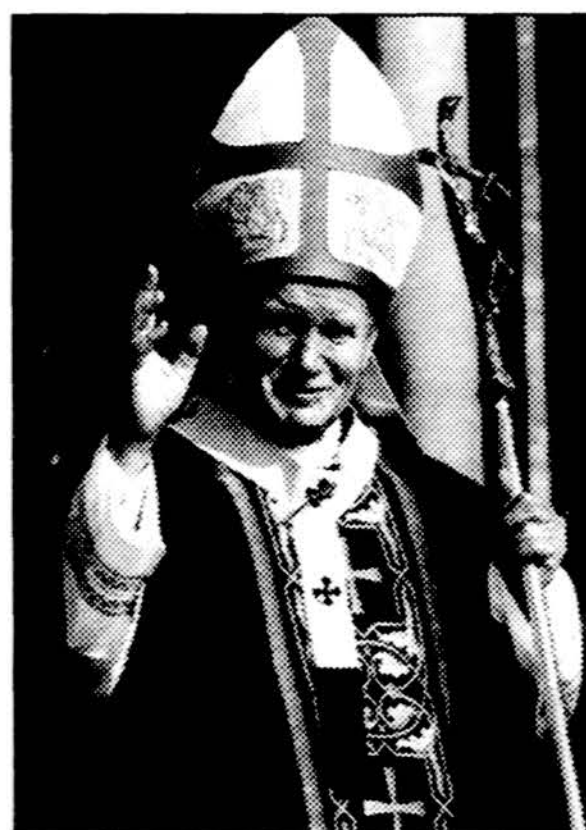
Supratome, kad turime neteršti lietuvio vardo, nedrumsti prekėjų kumų šios kelionės tikslo. Ir gera buvo, kad tai suvokė mūsų autobuso keleiviai – nė vienas nepažeidė šių principų. Prie mūsų valstybės durų ant aukšto stiebo plevėsuojanti trispalvė, lyg gerosios motinos saulėta ranka, mojuodama mums palinkėjo laimingos kelionės. Lyg užmiršome, kad dar reikia pravažiuoti sovietinių muitininkų rėtį. Čia buvo patikrinti sąrašai, pasai, palygintos pasų nuotraukos su veidu, dar kartą patikrinti bagažai.

Lenkijos žemėje

Lenkiją pasiekėme apie 19 valandą. „Kiek turite vodkos, šampano?“ – paklausė lenkų muitininkai, peržvelgę akimis autobuso vidų. Nė vienas svaigalų neturėjome. Tačiau, deja, ne visi autobusų keleiviai buvo tokie sąmoningi. Pasitaikė jau tada ir tokių žmonių, kurie, dėdamiesi maldininkais, vežėsi butelių su alkoholiu, neturėdami nei savigarbos, nei gėdos. Gerai, kad tokius pavyko sulaikyti dar lietuviškoje muitinėje – nepadarė gėdos mūsų atsikuriančiai valstybei Lenkijoje.

Lenkija mus sutiko, pasipuošusi popiežiaus portretais, savo tautinėmis bei Vatikano valstybės vėliavomis. Kai kur gatvės ir namai buvo pasipuošę šviečiančiomis girliandomis, įvairiaspalviais kaspinėliais, langų ertmėje įrengtais altorėliais.

domis, įvairiaspalviais kaspinėliais, langų ertmėje įrengtais altorėliais.

Popiežius Jonas Paulius II

Važiuodami Lenkijos žeme, pro autobuso langą, su draugišku žvilgsniu mojuodami rankomis, stengėmės pasveikinti vietos gyventojus. Tačiau dauguma iš mūsų draugišką gestą nieko neatsakydavo, kai kas šiek tiek pamojuodavo, o kai kas net rankų neištraukdavo iš kišenių. Matėme ir besvirduliuojančių, bespalvių žvilgsnių.

Artėjant prie Lomžos – saulė vis labiau rito priė žemės – ir lyg

draugiškesnius žmones pradėjome sutikti, pamatydavome ir šypsenų, ir draugiškų rankų pamojavimų.

Apie pusę dvylikos vakaro pagaliau lenkų policijos grakštaus automobilio buvome palydėti į maldininkų autobusų stovėjimo vietą – Petnicą, esančią už penkių kilometrų nuo Lomžos. Netoliese gyvenantys žmonės parodė vandens čiaupą nusiprausti, pasiūlė nakvynę ant šieno. Kas turėjo miegmaišius – nuejo, o kas ne – pasiliko nakvoti autobuse. Aš taip pat, susirangęs ant sėdynės, šiek tiek snustelėjau autobuse. Rytas išaušo gana greitai. Apsidairę – pamatėme daugybę dviem eilėmis tvarkingai sustatytų autobusų, kurių vakare lyg nebuvo. Tarp stovintų autobusų susidarė lyg savotiška gatvė, pavadinta lietuvių vardu. Kai kurios moterys atsikėlusios apsirengė tautiniais drabužiais – visa mūsų buveinė nušvito margomis drabužių spalvomis, trispalvėmis vėliavomis, pasigirdo lietuviškų religinių giesmių ir dainų aidai.

Liūdnos žinios paskleidimas

Šventinę mūsų nuotaiką baisiai sugadino lenkų policininkų paskleista žinia, kad šią naktį Vilniuje buvo užimtas parlamentas, esą daug sužeistų, užmuštų ir suimtų... Naujas okupantų siautėjimas? Ar dar ilgai jis truks? **Nukelta į 8 psl.**

Vieną dieną grįžęs iš mokyklos pamačiau Mamytę apsiverkusią, o brolis Juozukas pasakė, kad Tėvelį paima su arkliais prie apkasų kasimo. Tai buvo baisi žinia, kai šeimos galva svetimame krašte karo metais atskiriamas nuo žmonos, mažų vaikų. Tėvas ramino Mamytę ir mus verkiančius vaikus sakydamas, kad jis kaip nors iš ten su arkliais pabėgs ir sugrįžė važiuosime visi kartu toliau į Vakarus. Juo labiau, kad Valaičiai ne kartą kvietė mūsų tėvus važiuoti tolyn, nelaukiant, kol rusai ateis. Prie apkasų kasimo su arkliais turėjo važiuoti Kurtinaičių sūnus Vytautas. 1945 m. sausio 12 ar 13 dienos ryte įvyko paskutinis tėvo Jurgio atsisveikinimas su žmona ir vaikais. Verkėme visi, o labiausia verkė Mamelė. Jos širdis jautė, kokioje tragiškoje būklėje atsidūrė ji su nepilnamečiais vaikais. Aš į mokyklą daugiau nebėjau, baigėsi mano mokslai. Tėvas išvažiavo su savo arkliais ir dvaro vežimu. Vytautas Kurtinaitis išvažiavo su savo vežimu ir vienu arkliu, o kitas arklys buvo paimtas iš Valaičių. Nuvažiavus į Deutsch Eylau (Ila-va), Kurtinaičių Vytą paleido atgal, nes jo vežimas buvo labai silpnas, tėvą Jurgį su vežimu ir arkliais pasiliko. Apie tai grįžęs iš Deutsch Eylau vakare papasakojo Vytautas Kurtinaitis. Antanas Valaitis savo prisiminimuose rašė: „Sausio mėn. prasideda neramumai. Pirmiausia dvaras turi duoti keletą pastorių kariuomenės reikalingams. Iš mūsų, ten esančių lietuvių, Lukoševičius važiuoja savo arkliais. Aš duodu vieną kumelaitę, o antrą kita šeima. Jų berniokas nuvažiuoja į pastorių surinkimo punktą, iš kur jį pavaro namo, kad prastas vežimas. Apie pietus matau, kad mano kumelaitė vaikščioja po dvaro kiemą. Apsidžiaugiau. O Lukoševičius ir negrįžo į dvarą ir pasimetė su savo šeima“. Dar tą patį vakarą atbėgusi Veronika Valaitienė papasakojo, kad jai dvaro ūkvedžio žmona lenkė pasakė, kad ji girdėjo per radiją iš Londono, kad rusai pralaužė Rytų frontą ir sėkmingai juda sparčiai į Vakarus. Vėlai vakare atėjo susirūpinęs Kaptainis. Jis kiek galėdamas ramino Mamą ir mus verkiančius vaikus. Namuose pas mus buvo tik ašaros ir verksmas. Labiausiai verkė mūsų Mamytė. Štenkendorfo dvaro administracija paskelbė, kad 1944 m. sausio 15 d. iš ryto vyks evakuacija. Kaptainis sausio 14 d. vakarą paprovė dvi mūsų augintas kiaules, kurias dar gruodžio pradžioje gavome nusipirkti iš dvaro. Mamytė su Kaptainiu per naktį tvarkė dviejų kiaulių skerdieną, kurią sudė ir dėjo į skardinę vonią. Marytė

RYTŲ PRŪSIJOS KELIAIS

ALGIRDAS LUKOŠEVIČIUS

Nr. 10

su tarnu Kazimieru parvedė iš dvaro du labai silpnus arklius su pakinktais. Į vežimą sukrovėme visą turėtą mantą. Dar buvo vilties, kad tą naktį gali sugrįžti Tėvas. Vis laukėme ir žiūrėjome pro langus, gal pabėgo, gal parvažiuoja. Deja, tai buvo mūsų visų begalinis troškimas ir viltis. Liko tik viltis. Ta viltis išsipildė tik po 23 metų, kai tėvas Jurgis atvyko iš JAV 1968 m. rugsėjo mėnesį į Vilnių aplankyti savo vaikų. Jo žmona Ona Aleksaitė-Lukoševičienė po visų tragiškų kelionių ir gyvenimo vargų dar 1967 m. balandžio mėn. 9 d. atgulė amžinam poilsiui Raseiniuose.

Išaušo 1945 m. sausio 15 dienos rytas, visi Štenkendorfo gyventojai su kinkiniais išsirikiavo dvaro kieme. Prie jų prisijungė Kurtinaičių, Valaičių, Kaptainio su mokyklos vedėjo šeima ir Onos Lukoševičienės kinkiniai. Prieš išeidamas iš mūsų laikinų namų, aš ant didelio popieriaus parašiau skelbimą, kuriame užrašiau datą, kada mes apleidžiame Štenkendorfą ir segtuką prisegiau prie lango rėmo, kad įėjus į kambarį iš karto kristų į akis šis raštas. Suvažiavus į dvaro kiemą visiems kinkiniams, po geros valandos kolona pajudėjo dvaro keliu ir pasiekusi plentą pasuko Osterodės kryptimi. Priekyje važiuojo Štenkendorfo dvaro savininko Abramovskio karieta. Rusų belaisviai dar praėjusią naktį buvo pėsčiomis išvaryti tolyn į Vokietiją. Tą naktį dingę beveik visi darbininkai lenkai. Merginos rusės ir ukrainietės važiuojo ar ejo su visais dvaro gyventojais kolonoje. Nežinau, kas buvo paliktas dvare prižiūrėti gyvulių: karvių, kiaulių, avių. Diena buvo apsiniaukusi, šalta, bet nesnigo. Išvažiuojant pro dvaro vartus, aš atsi- grėjau pasižiūrėti į Štenkendorfą ir pagalvojau, ar kada gyvenime dar teks aplankyti šį dvarą. Tai mano minčiai įsikūnyti reikėjo 56 metų. 2001 m. birželio 15 d. svečiuojantis Lenkijoje teko aplankyti Štenkendorfą (Stanewo). Su sūnumi Algirdu ir jo draugu Mariku iš Olštyno (Allenstein) važiuojant į Griunvaldą, kur aplankėme 1410 metų kautynių

vietą ir muziejų. Aš paprašiau Mariko, kad jis pakeliui užvežtų mane į Štenkendorfo dvarą. Jis mielai sutiko, bet sakė, kad nežino tokio dvaro ir vietos. Man liko pasitikėti savo atmintimi ir surasti šią vietovę. Iš Griunvaldo pro Liubavą važiuojant Ila-va (Deutsch Eylau) kryptimi, o privažiavus miestą, pasukome į plentą, einantį į Osterodę (Ostroda). Išvažiavus iš Ila-vos aš pradėjau žiūrėti į kairę kelio pusę, kad nepravažiuotume. Dvarą atpažinau iš parko ir ežero. Visi pagrindiniai pastatai karo metu sunaikinti, neišliko net gražūs rūmai. Dvaro kieme išlikęs tik plytinis daugiaaukštis svirnas, taip pat išlikęs namas, kuriame gyveno rusų karo belaisviai ir namas prie ežero, jame mes laikinai gyvenome, bei tvartas, kur laikėme karves ir arklius. Dabar šis tvartas paverstas gyvenamuoju namu ir jame gyvena keletas lenkų šeimų. Per tiek metų vaizdas labai pasikeitęs. Ežero pakrantės apžėlę karklais, jo pakraščiai – ajeriais, švendrėmis ir kitais vandens augalais. Parkas apleistas, dalis jo medžių išpjauta, nelikę gražuolių eglių prie buvusio dvaro rūmų. Dvaro rūmų ir oranžerijos vietoje augo dilgėlės, varnalėšos ir kitos piktžolės. Viduryje parko išlikęs auga didžiulis uosis. Gyvenanti mūsų buvusiam bute lenkė paaiškino, kad dvaro ūkinius pastatus, rūmus, mokyklą ir kitus gyvenamus namus jau praėjus frontui sunaikino rusų kareiviai. Gavęs šeiminių leidimų, užėjau į mūsų buvusį butą pasižiūrėti. Man įėjus į kambarį prieš akis iškilo tų tolimų 1945 m. sausio mėn. įvykiai ir tartum vėl išgirdau mūsų Mamytės verksmą ir šauksmą iš sielvarto. Ji suvokė, kokioje beviltiškoje padėtyje atsidūrė ji ir jos mažamečiai vaikai svetimose šalyje, netekus vyro bei vaikų tėvo. Mes, vaikai, gal šito tragizmo pilnai ir nesuvokėme, nors labai gailėjomės ir verkėme Tėvelio, tačiau tikėjomės, kad jis grįš. Jis negrįžo, nors išvažiuodamas mums žadėjo įkalti arkliams vinis į kanopas, kad jie apšlubtų ir negalėtų paeiti. Tėvas tikino, kad su šlubais arkliais vokiečiai jam leis sugrįžti. Bet jis to nepadarė, o paliko žmoną ir mažamečius vaikus likimo valiai, artėjant rusams. Ar jį už tai galima kaltinti. Manau, kad ne. Toks jau skirtingas mūsų ir jo likimas. Jis pateko į anglų rankas, gyveno DP stovykloje, o iš ten 1949 m. spalio mėn. išvyko į JAV. Tik sūnui Algirdui užkalbinus, mano mintys nutrūko ir aš suvokiau, kad tai buvo daugiau, kaip prieš 50 metų.

Bus daugiau.

Prezidentūroje — motinystei skirta paroda

Alma Adamkienė fotografijų parodos „Motinystė“ atidaryme Prezidentūroje.
Olgos Posaškovos (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 15 d. (ELTA) — Prezidentūroje Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondas atidarė fotografijų parodą „Motinystė“.

Atidaryme dalyvavo A. Adam-

kienė, parodos autorius ir sumanytojas, Lietuvos fotomenininkų sąjungos narys Romas Čekanavičius ir fotografijų dalyviai — mamos bei mažyliai.

Aptikta „lietuviškos amazonės“ kapavietė

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Kaune kasinėjant Romos imperijos žlugimo laikų kapavietę aptikti palaikai asmens, kuriam iškart prigijo „lietuviškosios amazonės“ vardas — toks radinys Lietuvoje pirmas.

Manoma, kad Marvelės kapinyne imta laidoti 2 amžiuje, o baigta — 12 amžiuje. Archeologiniai kasinėjimai šioje vietoje pradėti 1991 metais, rašo dienraštis „Lietuvos žinios“.

Atkastų palaikų „lytis“ nustatoma pagal laidojimo kryptį. Moterų galvos gulytos į rytų pusę, vyrų — į vakarus.

Tačiau dabar Marvelės kapinyne aptikti griaučiai žmogaus, palaidoto pagal vyrišką tradiciją, tačiau įkaps — ir vyriškos, ir moteriškos.

Dar daugiau klausimų pateikė rasti žalvariniai moteriški papuošalai ir karo kirvis.

Viena versijų — kape palaidota moteris, kuri perėmė žuvusio vyro

darbus: medžiojo, užsiiminėjo „statybomis“ bei kariavo su priešais.

Siekiant nustatyti kuo tikslesnę laidojimo datą ir atskleisti kitą įmanomą informaciją radiniai buvo perduoti antropologams. Išvados apie juos bus paskelbtos tik pasibaigus ekspedicijai, greičiausiai rugsėjį.

Kauno miesto ribose esančiame Marvelės kapinyne per 16 archeologinių kasinėjimų metų buvo atkasta beveik 1,500 tūkst. kapų.

Vieno didžiausių Lietuvoje kapinynų teritorija — 27,000 kvadratinų metrų, tačiau neištirtų liko vos 4,000.

Kasinėjimo darbams jau ne pirmus metus vadovauja Kauno technologijos universiteto Filosofijos ir kultūrologijos katedros mokslo darbuotojas dr. Mindaugas Bertašius.

Ekspedicijoje dirba ne tik profesionalai, bet ir studentai bei savanoriai iš įvairių Lietuvos vietovių: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos.

Sportas

* Antrą pergalę iš eilės Vokietijoje vykstančių planetos futbolo pirmenybių keturių ekipų A grupėje iškovojo bei vietą aštuntfinalyje kartu su antrąją pozicijoje esančiais vokiečiais užsitikrino Ekvadoro futbolininkai, ketvirtadienį 3:0 sutriuškino Kosta Rikos rinktinę. Antrą kartą finaliniuose pasaulio čempionatų turnyruose dalyvaujantys Ekvadoro futbolininkai į aštuntfinalio etapą pateko pirmąjį kartą.

* Mongolijos sostinėje vykstančiame pasaulio studentų graikų-romėnų imtynių čempionate pirmąją varžybų dieną Valdemaras Venckaitis svorio kategorijoje iki 74 kilogramų tik finalinę kovą pralaimėjo turkui Tufenk Seref bei pelnė sidabro medalį. Šioje svorio kategorijoje varžėsi 13 imtynininkų.

* Ketvirtadienį Lenkijoje prasidėjo 2006 metų antrasis akademinių irklavimo pasaulio taurės etapas. Nesėkmingas pirmosios dienos rytas buvo Lietuvos irklautojams, kurie parengiamuo-

siuose plaukimuose nepateko tarp prizininkų ir dėl vietų pusfinalyje kovos paguodos plaukimuose. Arčiausiai pusfinalio buvo vyrų porinė dvivietė, kurią irklavo Mindaugas Griškonis ir Kęstutis Keblys. Lietuvų duetas 2000 m distanciją įveikė per 6 minutes 35.91 sekundės ir savo plaukime užėmė ketvirtą vietą tarp penkių startavusių valčių. Iki pusfinalio barjero lietuvių dvivietei pritrūko 4.75 sekundės.

* Italijoje vykstančiame „Laser Radial“ jachtų klasės Europos buriavimo čempionate ir toliau moterų bei jaunimo varžybose pirmąją Lietuvos atstovės — Gintarė Volungevičiūtė bei Aušra Milevičiūtė. Trečiadienį laimėjusi šeštąjį plaukimą bei laiku nebaigusi septintojo G.V. olungevičiūtė turi 23 taškus ir pirmąją dėl to, kad laimėjo daugiau plaukimų nei varžovės. Jaunių merginų varžybose dalyvaujanti Aušra Milevičiūtė trečiadienį laimėjo abu — ketvirtąjį bei penktąjį — plaukimus.

Kandidatas į premjerus kratosi praeities

Atkelta iš 1 psl.

Jau teko aiškinti dėl savo praeities. Radijo stoties „M-1“ informacijos tarnybos duomenimis, Z. Balčytis savo kaip politikos karjeros pradžioje buvo patekęs į specialiųjų tarnybų akiratį. Pareigūnus domino, kaip prieš dešimt metų, dirbdamas Vilniaus apskrities valdytojo pavaduotoju, Balčytis už maždaug 200,000 litų nusipirko bendrovės „Lithun“ akcijų ir tapo turtingu verslininku. Netrukus po to Vilniaus apskrities išnuomojo šiai bendrovei penkis žemės sklypus Vilniaus mieste.

Aiškindamasis Seime kandidatas į premjerus tikino, jog minėti sandoriai vyko jam dirbant ne valstybės, o privačiose struktūrose.

Kandidatas į premjerus sakė nežinantis, ar pranešimai, jog jo veikla tuomet domėjosi Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), pagrįsti. „Kad specialios tarnybos domėjosi, aš tokios informacijos neturiu, gal ir domėjosi“, — sakė Z. Balčytis.

Prezidentas V. Adamkus perspėjo teikiamą kandidatą į premjero postą Zigmantą Balčytį, jog nedelsdamas pareikalaus atsistatydinimo, jei pasitvirtins abejonės dėl kandidato praeities bei informacija apie Z. Balčytį sūnaus vaidmenį galimai neteisėtai skirstant Europos Sąjungos (ES) lėšas.

Pats prezidentas teigė šiuo metu neturintis jokių duomenų iš prokuratūros apie galimus įtarimus, krintančius ant Z. Balčytio šeimos narių.

Generalinio prokuroro pavaduotojas Gintaras Jasaitis sakė negalintis paneigti, nei patvirtinti, jog Generalinės prokuratūros atliekama ikiteisminiame tyrime dėl ES paramos skirstymo gali būti minimas Donatas Balčytis.

D. Balčytis porą metų dirbo Lietuvos verslo paramos agentūroje (LVPA). Ši agentūra vertina projektus pinigams iš ES fondų gauti. Finansų ministrui Z. Balčyčiui šiemet sausį jau teko aiškinti, kad sūnus šioje institucijoje įsidarbino pagal visas taisykles.

Šių metų kovą D. Balčytis išėjo iš darbo LVPA.

V. Adamkus teigė, kad jo pasirinkimą teikti Seimui į premjero postą socialdemokratų siūlytą Z. Balčytį kandidatūrą nulėmė „realybė, siekiant permainų ir nepratęsiant politinės krizės, kuri realiai padarius kitą sprendimą būtų užsitęsusi“.

Pasak V. Adamkaus bus dedamos visos pastangos, kad permainų būtų pasiekta.

Paklaustas, kokius reikalavimus kels būsimojo ministrų kabineto nariams, V. Adamkus teigė siekiant, jog ministrais taptų „kvalifikuoti žmonės, neturintys jokių praeities šleifų“.

Apie galimos naujos koalicijos sudėtį V. Adamkus sakė su Z. Balčyčiu kol kas nekalbėjęs.

Paklaustas nuomonės apie Darbo partijos galimą dalyvavimą valdančiojoje koalicijoje V. Adamkus atsakė: „Čia jiems nuspręsti, bet tai neatitinka mano įsitikinimų“.

Savo ruožtu kandidatas į premjerus socialdemokratas Zigmantas Balčytis žada stengtis, kad valstybė greičiau vykdytų išpareigojimus gyventojams, tačiau nemaną, kad jau iki 2008-ųjų bus išmokėtos kompensacijos už nekilnojamąjį turtą ir nuvertėjusius indėlius.

„Per vienerius metus valstybei bus labai sunku šį uždavinį išspręsti, bet mes padidinsime tempus“, — sakė Z. Balčytis.

„Skype“ turės lietuvišką konkurentą

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Lietuvoje ir daugelyje pasaulio šalių sparčiai išpopuliarėjusi nemokamų internetinių pokalbių programa „Skype“ turės dar vieną konkurentą.

Lietuvos alternatyvius fiksuotojo ryšio operatorius vienijantis „Nationalinis telekomunikacijų tinklas“ (NTT) sukūrė naują programą „Spykas“, kuri leis jos vartotojams nemokamai internetu bendrauti tarpusavyje.

„Atsižvelgę į populiarėjančias itin pigių skambučių internetu paslaugas, sukūrėme Lietuvos rinkai pritaikytą internetinės telefonijos sistemą“, — sakė NTT direktorius Vidas Pukėnas.

Pasak jo, tikslinė „Spyko“ vartotojų grupė — Lietuvos gyventojai ir

šalies piliečiai, dažnai besilankantys ar laikinai gyvenantys užsienyje.

Programa galės naudotis bet kuris interneto vartotojas nepriklausomai nuo to, ar jis yra NTT abonentas.

NTT planuoja šių metų pabaigoje turėti apie 10,000 „Spyko“ vartotojų.

Programos vartotojams kainuos tik skambučiai į kitas užsienio šalis. Skambučiai į kitas šalies fiksuotojo ir mobiliojo ryšio tinklus kainuos tiek pat, kiek ir visiems NTT abonentams.

Įmonė mano, kad pagrindinis „Spyko“ pranašumas prieš užsienio nemokamų pokalbių programas yra patogi atsiskaitymo už mokamas programos paslaugas sistema.

Rusija neplanuoja blokados

Maskva, birželio 16 d. („Reuters“/BNS) — Rusija trečiąjį šių metų ketvirtį padidins naftos eksportą maždaug 5 procentais.

Ji neplanuoja blokuoti naftos tiekimo „Mažeikių naftai“, nors įmonę ketina išgyti Lenkijos susivienijimas, rodo Rusijos patvirtintas naftos eksporto liepos-rugsėjo mėnesiais tvarkaraštis.

Trečiąjį ketvirtį, palyginti su antruoju, naftos eksportas per pagrindinius jūrų uostus ir naftotiekį „Družba“ bus padidintas 220,000 barelių per dieną iki 4.45 mln. barelių per dieną.

Tiekimas Būtingės terminalui ir Mažeikių naftos perdirbimo gamyklai iš esmės nesikeis. Didžiąją dalį naftos patieks valstybinė naftos bendrovė „Rosneft“, taip pat TNK-BP, „Lukoil“ ir „Gazprom“.

Augimą nulems didesnis tiekimas Vokietijai ir Lenkijai, didesnis eksportas per Ukrainos Juodosios jūros uostus, taip pat per Rusijos Primorsk uostą — didžiausią šalies terminalą prie Baltijos jūros.

Kai kas baiminosi, kad „Mažeikių naftą“ nupirkus lenkams, Rusija ims kerštauti Lietuvai už prarastą galimybę kontroliuoti bendrovę.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS
žinių agentūrų pranešimais)

Vatikanas smerkia Šventojoje žemėje įsigalintį smurtą

Daugiau nei tūkstantį metų Betliejuje stovinti šventovė.

Reuters nuotr.

Vatikanas, birželio 14 d. („Reuters“/BNS) — Trečiądienį Vatikanas paragino izraeliečius bei palestiniečius pradėti taikos derybas ir teigė, jog Šventojoje žemėje tapo įkaite tų, kurie įsitikinę, jog problemas galima išspręsti jėga ar vienašaliais veiksmais.

Pareiškime teigiama, jog popiežių Benediktą XVI neramina vis aklesni smurto tarp izraeliečių ir palestiniečių atvejai, ir Šventasis Tėvas ragina abi puses grįžti prie derybų stalo.

Rašoma, jog popiežius jaučia artumą nekaltoms aukoms Šventojoje žemėje.

Antradienį Gazos ruože izraeliečių raketai pataikė į mikroautobusą, kuriuo važiuojo kovotojai ir buvo vežamos raketos, žuvo 11 palestiniečių, tarp jų — devyni civiliai žmonės. Praėjus dar kelioms valandoms, trečiądienio rytą, Izraelio kariai Vakarų Krante nušovė palestiniečių kovotoją.

Šis puolimas leidžia suprasti, kad Izraelis ir toliau taikysis į tankiai gyvenamomis vietovėmis rake-

tas gabenančias ginkluotas gruputes, nepaisydamas protestų, kilusių po penktadienio tragedijos, kai Gazos ruože paplūdimyje, pasak palestiniečių kovotojų, nuo Izraelio artilerijos sviedinių žuvo septyni palestiniečiai.

Kovą Palestiniečių savivaldos administracijai pradėjusi vadovauti islamistų grupuotė „Hamas“ po šio įvykio paskelbė nutraukianti 16 mėnesių trukusias paliaubas su žydų valstybe. Izraelis atsakomybės už sprogimą neprisima.

Vatikanas kreipiasi į abi puses prašydamas „parodyti deramą pagarbą žmonijai, ypač neginkluotų civilių ir vaikų, gyvybei“ bei ragina jas rasti drąsos atnaujinti taikos derybas.

Vatikanas taip pat kviečia tarptautinę bendruomenę kuo greičiau skirti lėšų palestiniečiams reikalingai humanitarinei pagalbai.

Europos Sąjunga rengia pagalbos planą ir paragino Izraelį kas mėnesį palestiniečiams skirti po 55 mln. dolerių, surenkamų jų teritorijose iš mokesčių ir muitų.

Pasitraukė artimas G. W. Bush patarėjas

Washington, DC, birželio 15 d. („Reuters“/BNS) — Vienas artimiausių JAV prezidento George W. Bush patarėjų, beveik visų garsiausių jo kalbų autorius Michael Gerson atsistatydina, kad galėtų imtis kitų darbų, trečiądienį paskelbė Baltųjų rūmų atstovas.

M. Gerson, kuris 1999 metais prisidėjo prie prezidento rinkimų kampanijos ir dirbo pagrindiniu kalbų rengėju, palaipsniui tapo vienas pagrindinių veikėjų tarp prezidentui artimiausių žmonių. Jis buvo laikomas vienu iš trijų ar keturių pačių artimiausių prezidento padėjėjų.

Būtent jis suformulavo G. W. Bush doktriną, kad pagrindinis JAV užsienio politikos tikslas yra demokratijos skleidimas. Kai kas šią politiką vadina revoliucine, o kai kas kritikuoja ją ir sako, kad ji nėra realistiška.

M. Gerson sugalvojo prezidento metinio pranešimo terminą „blogio

ašis“, kuriai buvo priskirti Irakas, Iranas bei Šiaurės Korėja, ir inauguracinę kalbą, kuria JAV išipareigojo „padaryti galą tironijai mūsų pasaulyje“.

Interviu M. Gerson sakė, kad jau daug mėnesių kalbėjosi su G. W. Bush apie savo planus pasitraukti ir imtis rašymo bei kitų darbų, tačiau laukė, kol politinė padėtis Baltuosiuose rūmuose kiek stabilizuosis.

„Atrodė, kad laikas tinkamas, — sakė jis. — Reikalai truputį stojo atgal į vežes. Kai kurie man rūpimi dalykai juda gera kryptimi“.

M. Gerson, kurį žurnalas „Time“ pernai įtraukė į 25 įtakingiausių Amerikos evangelikų sąrašą, padėjo G. W. Bush suformuluoti „gailestingo konservatyvizmo“ filosofiją — pagrindinę savo kampanijų temą.

42 metų M. Gerson nurodė, kad iš pradžių ketino pasitraukti po G. W. Bush perrinkimo 2004-aisiais, bet nusprendė kurį laiką pasilikti.

EUROPA

LONDONAS

Didžiosios Britanijos karalienė Elizabeth II ketvirtadienį per nacionalines padėkos pamaldas, skirtas jos 80-ies metų jubiliejui, buvo aukštinama už tai, kad suteikė monarchijai „žmogišką veidą“. Į Šv. Pauliaus katedrą pagerbti energingos aštuoniasdešimtmetės, nerodančios jokių nuovargio ženklų ir nė negalvojančios užleisti savo sosto, suplūdo politikai, popmuzikos žvaigždės ir kariuomenės vadai. Katedra buvo akylai saugoma, o į svečių sąrašą buvo įtraukti asmenys nuo buvusios ministrės pirmininkės Margaret Thatcher iki tokių muzikos žvaigždžių kaip Cliff Richard bei Eric Clapton.

* * *

Daugiau kaip pusė kiaušinių ūkių Čekijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje apkrėsta pavojingiausios rūšies salmonelėmis, skelbia BBC, cituojanti Europos maisto saugos tarnybos atlikto tyrimo duomenis. Tarnybos duomenimis, šių salmonelių aptikta tik 8 proc. Didžiosios Britanijos ūkių, tuo tarpu Čekijoje jų aptikta 62 proc. ūkių, Lenkijoje — 55 proc., o Ispanijoje — 51 proc. ūkių. Tačiau, pasak BBC kalbinto eksperto, jei 50 proc. paukščių apkrėsti salmonelėmis, tai nereiškia, kad 50 proc. kiaušinių taip pat bus infekuota.

MINSKAS

Autoritarinis Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka mano, kad įmanoma užmegzti konstruktyvų bendradarbiavimą su Europos Sąjunga (ES), jeigu Europa atsisakys diktato Minskui politikos. „Aš siūlau eiti pirmyn, mums reikia atsisakyti konfrontacijos ir reikia gerai suvokti, kad Baltarusijoje gyvena išdidai ir laisvę mylinti tauta, kuri niekada nepakės diktato iš jokios šalies“, — pareiškė A. Lukašenka, primdamas ketvirtadienį Europos Komisijos atstovybės Ukrainoje, Moldovoje ir Baltarusijoje vadovo Jen

Boug skiriamuosius raštus. „Jums žengus vieną žingsnį gero bendradarbiavimo link, mes žengsime du ar tris žingsnius“, — pažymėjo Baltarusijos prezidentas, kuris ES yra paskelbtas „persona non grata“.

ISTAMBUL

Centrinėje Istanbul dalyje ketvirtadienį sproguos šiuokščių dežėje prie judrios autobusų stotelės paslėptai bombai, buvo sužeisti trys žmonės. Sprogimas nugriaužė didžiausio Turkijos miesto Emineni rajone, esančiame netoli pagrindinių turistų lankomų objektų. Atsakomybės už sprogimą kol kas niekas nepriėmė. Turistų mėgstamame Istambule pastaraisiais mėnesiais įvyko virtinė sprogimų.

AZIJA

BEIJING

Rusijos prezidentas Vladimir Putin pareiškė, kad Iranas turi teisę įgyvendinti planus aukštųjų technologijų srityje. Per susitikimą Kinijoje su Irano prezidentu Mahmoud Ahmadinejad Rusijos vadovas pareiškė nuomonę, kad naudotis šia teise „savo raidos labui gali visos pasaulio šalys, tarp jų ir Iranas“. V. Putin pasiūlė apsvaistyti Rusijos siūlymą suvienyti pastangas šiuo klausimu, konkrečiai — siūlymą įsteigti bendrą įmonę. Prezidentas taip pat pasiūlė steigti bendras Rusijos ir Irano naftos ir dujų įmones. M. Ahmadinejad šiam siūlymui pritarė ir „artimomis vieną kitai“ pavadino Irano ir Rusijos pozicijas.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

„Al Qaeda“ padalinys Irake ketino gilinti nesantaiką tarp JAV ir Irano, pastarosios šalies vardu vykdydamas prieš JAV interesus nukreiptą grobimų ir žudymų kampaniją, ketvirtadienį pranešė Irako vyriausybė. „Del paramos, kurią Iranas teikė JAV jų karuose prieš Afganistaną ir Iraką, neaišku, ar Amerika iš tikrųjų yra Irano priešas“, — rašoma dokumente. — Todėl reikia imtis veiksmų kurstant Irano grėsmę Amerikai ir parodant JAV bei Vakarams realų Irano pavojų“, — priduriama jame.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

PRIEŠ 15 METŲ

Atkelta iš 5 psl.

Gal pasinaudota aplinkybėmis – daugelio žmonių išvažiavimu į Lomžą, Jelcin rinkiminiu užimtumu ar dar kuo nors? Visokios mintys lindo į galvą. O gal visa tai netiesa, gal, kaip sakoma, vien kieno nors paleista „antis“, siekianti sudrumsti būsimo susitikimo su popiežiumi džiaugsmą? Nutilo dainos, kur ne kur pasigirdo ryškesnė maldos garsai. Susirūpinusių savo krašto negandomis mūsų tautiečių kolonos pamažu pajudėjo Lomžos link. Pakeliui sužinojome, kad parlamentas Vilniuje gyvas, kad jo nesirūžo užimti sovietinė kariuomenė, kad prie jo budi daugybė žmonių. Po tokios žinios – lengviau atsidusome, veidai pragiedrėjo, dar aukščiau pakilo mūsų nešamos trispalvės vėliavos, iš žmonių širdžių nuaidėjo padėkos giesmė Aukščiausiam ir Dievo Motinai Marijai.

Lomžoje

Lomža yra Lenkijos šiaurės rytų miestas, vaivadijos centras. Miestą puošia vertingas architektūros paminklas – vėlyvosios gotikos bažnyčia. Lomžą susijusi ir su Lietuva. Čia 19 a. pabaigoje apsigyveno nemažai lietuvių mokytojų ir kunigų. 1905 m. Lomžoje rašytojas Ksaveras Sakalauskas – Vanagėlis, Veiverių mokytojų seminarijos auklėtinis, įkūrė „Pagalbos“ švietimo ir kultūros draugiją, kuri rengė vaidinimus, rūpinosi draugijos narių švietimu bei šelpimu. Šiame mieste 1871–1889 metais gyveno ir mirė mūsų didaktinės prozos pradininkas kunigas Antanas Tatarė. Jo atminimas rūpestingai saugomas netoli Šakių esančiame Sintautų miestelyje ir Lukšiuose.

Niekada Lomžą nematė tiek lietuvių – jų čia vien iš Lietuvos atvažiavo 16,000. O kur dar keli tūkstančiai lietuvių iš Suvalkų, Seinų, Punsko, Lomžos! Lyg visa Lietuva atvyko susitikti su popiežiumi.

Miesto laukyme, greta tuomet naujai statomos Dievo Gailestingumo bažnyčios, gyvų gvazdikų žiedų sienelės fone iškilo didžiulis altorius, prie kurio popiežius aukos Mišias, skirtas Lomžos vyskupystės

žemdirbiams. Šventojo Tėvo pasveikinti čia susirinko apie 200,000 žmonių. Nors visą dieną prastovėta nevalgius vėjo nešiojamų dulkių lauke – valgyti visai nesinorėjo. Lenkų skautai – berniukai ir mergaitės, labai uoliai iš savo nešiojamų kibirelių pagirdydavo ištroškusius vandeniu. Maistą atstojo dvasinis nusiteikimas. Tik gal nereikėjo taip anksti rinkimosi: buvo perspėta, kad čia ateiti bus galima tik iki 1 val. p.p., paskui neileis. Todėl ir pradėta rinktis iš ryto, nes norėta užsiimti geresnėmis, artimesnėmis vietomis prie parengto tako, kuriuo turėjo važiuoti popiežius. Tačiau šių ketinimų nebuvo lemta įgyvendinti. Žmonės pagal pažymėtą leidimo numerį buvo skirstomi į įrengtus gardus, panašius į tokius, kaip 1993 metais sutinkant popiežių Lietuvoje. Niekur kitur nenuėisi. O kiti maldininkai rinkosi ir vėliau. Prie įėjimo kiekvienas kruopščiai buvo apžiūrinamas. Ypač atidžiai buvo tikrinami nešuliai – krepšeliai. Jokio stiklinio indo nebuvo galima įsinešti. Man priėjus prie tikrintojų – pasigirdo jo rankose laikomo kažkokio įrankio, panašaus į didžiulį raktą čirškimas. „Nož“ – pasakė tikrintojas. Ir teko jam atiduoti sulenkiamą nedidutį kišeninį peiliuką. Jį numetė į jau iš kitų žmonių atimtų žirklių, peiliukų bei kitokių metalinių daiktų išaugusią krūvą. Buvo pašaipiai kalbama, kad tokių daiktelių Lenkijoje labai trūksta...

Į Lomžą iš Lietuvos buvo atvykęs ir didelis būrys saviveiklininkų, tačiau, deja, oficialiai jiems pasirodyti nebuvo leista, motyvuojant tuo, kad tai nebuvo suderinta iš anksto. Mūsų šaliai tegalėjo pagiedoti ar padainuoti tik žmonių būryje – savuose garduose.

Meilės žodžiai – mylimiems lietuviams

5 val. popiet danguje virš mūsų galvų pasirodė malūnsparnis. Jis, lyg apžvelgęs susirinkusią žmonių minią, apskriejo ratu ir nuskrido. Už kelių minučių minčių netoli nuo mūsų danguje pasirodė jau žymiai didesnės, baltos spalvos stragtasparnis – „Mūsų laiko erdvėje pasirodė po-

piežiaus lėktuvas“, – paaiškino per garsiakalbius informatorius. Šis paaiškinimas buvo pasakytas ir lietuviškai. Tačiau bet kokią informaciją buvo sunku girdėti, nes garsiakalbiai nebuvo gerai suderinti, reikėjo labai įtemptai klausytis.

Apskriejęs lauką, baltasis stragtasparnis dingė. Ir vėl nekantrus laukimas – tik šį kartą žmonės jau visi buvo sujudėję, žymiai pakilesne nuotaika, atsikratę to ilgo laukimo dulkių. Ir štai pasigirdo pirmi plojimai, kurie vis stiprėjo ir stiprėjo. Sargybinių automašinių lydimas, lauko asfaltuotame take pasirodė stikliniu gaubtu uždengtas, lėtai važiuojantis automobilis. Jame stovėjo, laimindamas kryžiaus ženklą susirinkusius, baltais drabužiais apsitašęs ilgai lauktas Šventasis Tėvas. Subangavo ištiestose rankose laikomi Popiežiaus portretai, vėliavos. Plazdančių vėliavų ritme – plazdėjo ir mūsų trispalvės. Vatikano, lietuviškomis ir lenkiškomis vėliavomis buvo papuoštas altoriaus šonas bei aikštė. Pasigirdo giesmės melodija. Popiežius, dar kartą palaiminęs susirinkusius, pradėjo aukoti Mišias, drauge su jo laukuaisiais aukštais Bažnyčios kunigais – vyskupais, kardinolais.

Baigdamas Mišių auką, popiežius pasakė mielus žodžius, skirtus lietuviams:

– Meilės kupinus žodžius skiriu jums, mylimi lietuviai iš Seinų ir Suvalkų žemės, tiems, kurie į šią Eucharistiją ir rytdienos susitikimą atvyko iš Lietuvos į Lomžą.

Po popiežiaus aukotų Mišių – aikštėje pasiliko tik lietuviai. Jiems – apie 80 atvykusių lietuvių kunigų aukojosi šventąsias Mišias. Iš susirinkusių krūtininių plačių nuvilnijo Antano Strazdelio parašyta ir vyskupo Motiejaus Valančiaus įvesta į Lietuvos bažnyčias „Pulkim ant kelių“ bei kitos giesmės.

Lietuva, girdžiu tavo balsą...

Nekantraudami laukėme rytdienos – birželio penktosios, kada lietuviai turės progą Lomžos Šventojo Mykolo Arkangelo katedroje artimai susitikti su Šventuoju Tėvu. Pirmųjų saulės blyksnių ilgai nereikėjo laukti. Jau nuo ankstyvo ryto vietos ir atvykę lietuviai iš visų kampų pradėjo rinktis prie katedros. Vieni turėjo leidimus patekti į jos vidų, kiti – į šventorių, o treči vylėsi pamatyti popiežių nors iš tolo. Iš 20 tūkstančių atvykusių – į bažnyčią buvo įleisti, pagal griežtą kontrolę, vos du tūkstančiai. Man teko būti katedros viduje kartu su kunigu Kęstučiu Kazlausku greta didžiojo altoriaus, visai netoli popiežiaus.

Prie didžiojo altoriaus – Lietuvos vyskupai. Iš jų naujai paskirtasis – Kauno kunigų seminarijos tuometinis rektorius Sigitas Tamkevičius, daug iškentėjęs už Lietuvos laisvę monsinjoras Alfonsas Svarinskas, užsienio lietuvių vyskupas Paulius Baltakis. Su vyskupu Paulium

Baltakiu man artimiau teko pabendrauti jo pirmą kartą viešėjimo Lietuvoje metu. Jis man pasirodė esąs nuoširdžiai paprastas, nuovokus ir veiklus žmogus, besirūpinantis visais mūsų tautos reikalais. Sklido tuomet kalbos, kad popiežius Jonas Paulius II yra pasakęs, kad jo gyslose teka lietuviškas kraujas. „Ar taip iš tiesų pasakė popiežius?“ – paklausiau vyskupo, žinodamas, kad jis įvairiomis progomis tiesiogiai bendrauja su Šventuoju Tėvu. Pasirodo, vyskupas Paulius Baltakis jau ir anksčiau girdėjęs tokias kalbas, per vieną susitikimą to paties paklausė. Popiežius tada maloniai nusišypsojęs atsakė: „Šito aš niekam nepaneigiau...“

Plojimais sutikti į katedros vidų įėję tuometinės Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Česlovas Stankevičius, Vyriausybės vadovo pavaduotojas Zigmas Vaišvila, kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys.

8 valanda ryto. Visi atsistoja – į katedrą įžengia gausių plojimų sutiktas Šventasis Tėvas su mūsų kardinolu Vincentu Sladkevičiumi. Jonas Paulius II eina lėtu žingsniu, eina ne prie jam parengto sosto, o prie susirinkusių žmonių, juos laimindamas, paduodamas ranką, lietuviškai sveikindamasis – Garbė Jėzui Kristui. Jo rankos prisilietimo šilumą teko patirti ir man. Popiežiaus skaidrią šypseną, jo gerą akių žvilgsnį daug kartų teko matyti televizijos ekrane, tačiau šį sykį – visa tai įvyko tiesiogiai, artimai, dvasinio pakilimo šventovėje. Ir pagalvoji, kad kiekvieną mūsų šventę turėtų įprasminginti ne išgerto alaus bokalai, ne rusiškų ar angliškų dainuškų tarškalynės riksmas, o dvasingumo prasmingas ryšys, dvasinis džiaugsmas, mus jungianti lietuviška daina, džiaugsmingai bei pagarbiai rankose pakelta trispalvė. Dvasinis pradai lemia žmogaus būtį, artina jį prie Dievo, sužadina jame kuriamąsias galias, praskaidrina sielą. Tada gal ir geriau suprastume vieni kitus, būtų mažiau neteisybės, tų alinančių kivirčių, pavydo ir neapykantos. Tepasiekia mūsų širdis jau dabar Viešpaties ramybėje esančio Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II ne kartą skirtas mūsų tautai Palaiminimas.

Lomžos katedroje, sveikindamas popiežių, Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius, pažymėjo, kad čia gyvenantys lietuviai „ne emigrantai, ne tremtiniai, o nuo seniausių laikų vietiniai gyventojai, išsaugoję per kartų kartas savo brangų dvasinį paveldą – meilę katalikiškam tikėjimui, lietuviškai kalbai ir kultūrai“. Tuomet mūsų kardinolas išreiškė diplomatinį santykių tarp Vatikano ir Lietuvos Vyriausybės atnaujinimo viltį.

Kalbėjęs popiežius Jonas Paulius II pabrėžė, kad kiekvienas žmogus bei tauta turi teisę siekti laisvės ir teisingumo. Ir čia pat į susirinkusius kreipėsi lietuviškai:

Nukelta į 11 psl.

PASLAUGOS

**STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS**

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

NEKILNOJAMASIS TURTA

GREIT PARDUODA
First Landmark Realty

Bus. 773-590-0205
Res. 708-425-7160

**RIMAS
STANKUS**

- Čikagoje ar priemiesčiuose
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Tarpininkaujame gaunant paskolą
- Pensininkams nuolaida

SIŪLO DARBĄ

**Experienced CNA or Home Health
Aide needed.**

Must have valid proof to work in the United States. Must speak English & driving a plus. Come & go or live-in. Also need exp. Baby/child care workers.
Call Willie 312-648-1565

**Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500**

Namams Paskolos, Apdraudos Sąskaitos

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO**

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, President

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

Įvairios sporto žinios

V. Alekna antrą kartą laimėjo savo vardo varžybas

Šeštadienį Vilniaus Vingio parke antrą kartą surengtas dukart olimpinio čempiono Virgilijaus Alekno vardo pasaulines disko metimo varžybas laimėjo jų organizatorius V. Alekna, geriausiu, penktuoju, bandymu nusviedęs diską 69 m 73 cm.

Antrąją vietą užėmė Estijos disko metikas Gerdas Kanteris, kurio sviestas diskas nuskriejo 65 m 50 cm.

Trečias liko Vengrijos atstovas Žoltanas Kovago — 65 m 00 cm.

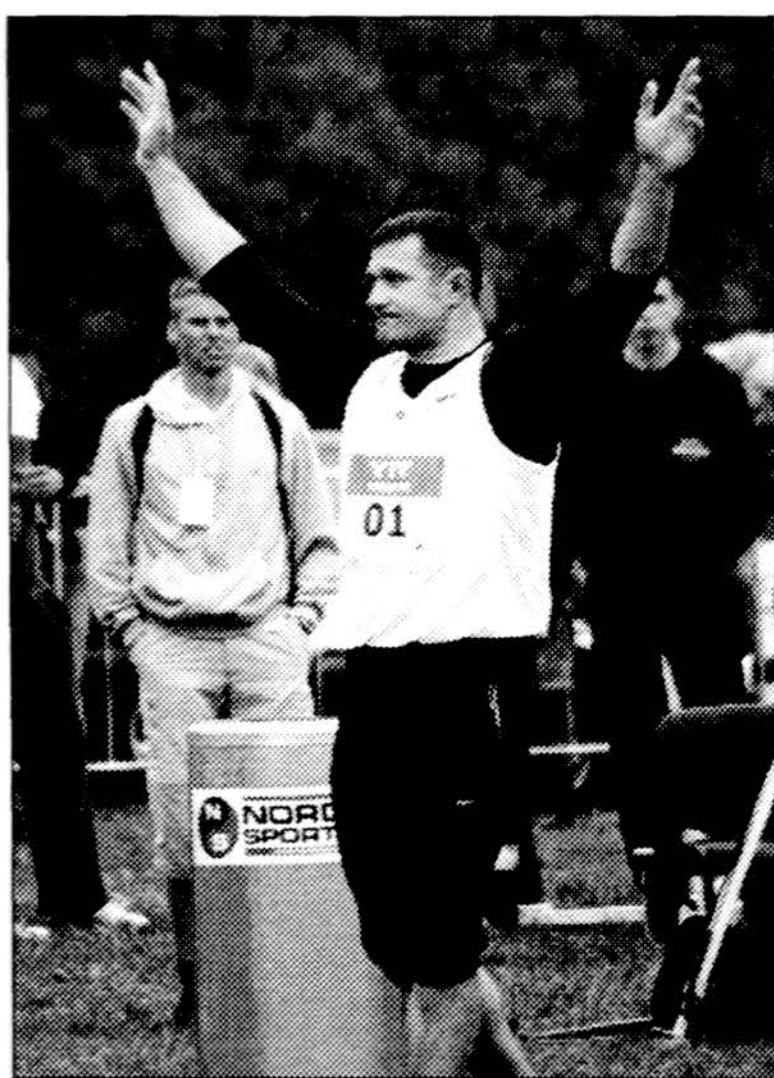
Varžybos vyko specialiai įrengtame sektoriuje Vingio parko estradoje.

Po apdovanojimų, kuriuos dalyviams įteikė Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas, V. Alekna apgailestavo, kad nepavyko disko numesti virš 70-ies metrų ribos, tačiau šią ribą atletas ketina įveikti liepos 1-ąją dieną Kaune vykšančiose Europos lengvosios atletikos asociacijos (EAA) tarptautinėse varžybose „Permit meeting Kaunas 2006“.

Prieš tai vykusiose jaunių disko metimo varžybose 15-metis uk-

rainietis Nikita Nesterenka vieno kilogramo diską nuskraidino 81,22 m ir net 3,58 m pagerino sau pačiam priklausiusį ankstesnįjį rekordą. Tačiau šis pasiekimas nebus fiksuojamas rekordų knygoje, nes varžybos nėra oficialios.

ELTA

V. Alekna antrą kartą laimėjo savo vardo varžybas. Eltos nuotr.

Galiūnų varžybose Olandijoje - Ž. Savicko pergalė ir pasaulio rekordas

Lietuvos stipriuolis Žydrūnas Savickas įtikinamai laimėjo Olandijoje vykusias Tarptautinės galiūnų federacijos (IFSA) „Grand Prix“ serijos varžybas. 30-metis pasaulio ir Europos čempionas surinko 70 taškų.

Žydrūnas laimėjo keturias rungtis iš septynių. Trijose rungtyse jis buvo trečias.

Antrąją vietą užėmė amerikietis Džonas Andersen (John Andersen). Jis nuo nugalėtojo atsiliko 11 taškų. Trečioje vietoje — olandas Jarnas Hamsas (Jarno Hams), surinkęs 57 taškus.

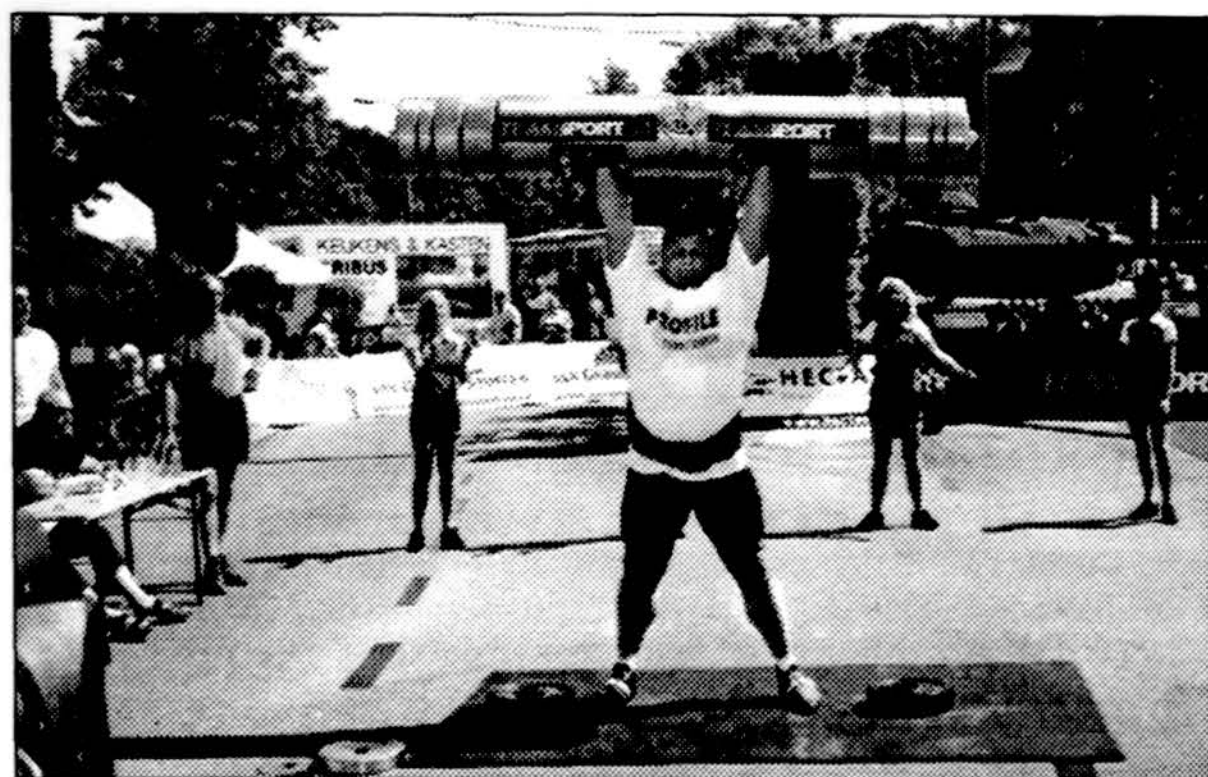
Ž. Savickas šiose varžybose 2,5 kg pagerino sau pačiam priklausiusį rasto kėlimo pasaulio rekordą. Lietuvis iškėlė 205 kg sveriantį plieninį rasta.

„Šiose varžybose esu dalyvavęs jau kelis kartus, tačiau niekada dar

nebuvo pavykę laimėti, todėl pergalė Olandijoje, iškovota pasiekus pasaulio rekordą, yra dvigubai saldėsnė, — pasakojo Ž. Savickas. — Varžybose jutau, kad galiu kilstelėti ir sunkesnę rasta, tačiau pastaruoju metu galiūnų varžybose dalyvavau beveik šešis savaitgalius iš eilės, jaučiau lengvą nuovargį, todėl nusprendžiau nerizikuoti ir pasisaugoti. Be to, artėja atsakingos varžybos — mačas dėl stipriausio Baltijos galiūno vardo, komandinis pasaulio čempionatas, kur mes tikimės apginti stipriausios tautos vardą, o rasto kėlimo rekordą bandysiu pagerinti liepos 27-28 dienomis Saudo Arabijoje įvyksiančiame turnyre“.

Artimiausios varžybos, kuriose žada startuoti Ž. Savickas, — jau ši šeštadienį Alytuje, kur įvyks Lietuvos galiūnų čempionato trečiasis etapas.

ELTA

Žydrūnas Savickas Olandijoje vykusiame varžybose. Eltos nuotr.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbotvėje bei kitų vietų skausmo diagnostikos ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGŲ - CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

SKELBIMŲ SKYRIUS
TEL. 773-585-9500

„DRAUGAS“ informuoja, „DRAUGAS“ formuoja;
„DRAUGAS“: išelvijos ir Lietuvos jungtis;
www.draugas.org

PASAULIO FUTBOLO PIRMENYBĖS

Pasaulio futbolo pirmenybėse — džiaugsmas ir nusivylimas

Praėjusį penktadienį Vokietijoje prasidėjusiose Pasaulio futbolo pirmenybėse — „World Cup 2006“ jau būta nemaža netikėtumų. Vienos čempionato komandos ir jų sirgaliai džiaugėsi pergalėmis, o kitos turėjo patirti pralaimėjimų skoni.

Iki trečiadienio — birželio 14 dienos — visos komandos sužaidė po vienerias rungtynes (viso 16), o Vokietijos-Lenkijos susitikimu trečiadienio vakare (Vokietijos laiku) buvo pradėtas antrasis grupinių varžybų ratas (kiekvienoje iš 8 grupių žaidžia po 4 komandas, iš kurių po dvi pateks į 16-tuką).

Jau penktadienį karčią pralai-

mėjimo piliulę turėjo praryti Lenkijos futbolininkai, kuriuos rezultatu 2:0 įveikė mažai žinoma Ecuador komanda. Kaip buvo galima tikėtis, tą pačią dieną Vokietija 4:2 nugalėjo Costa Rica komandą.

Staigmeną pateikė mažos Trinidado ir Tobago valstybės rinktinė, kuri 0:0 sužaidė su galinga Švedijos komanda. Šeštadienio rungtynėse futbolo tvirtovė vadinama Argentina tik 2:1 palaužė mažai žinomos Ivory Coast (Dramblo Kauko kranto) valstybės futbolininkų užsispyrimą, o garsioji Anglija rezultatu 1:0 sunkiai įveikė Paragvui.

Amerikiečiai apvyklė savo gerbėjus

Pirmadienį JAV sporto sirgaliai nekantriai laukė amerikiečių futbolo rinktinės pasirodymo prieš Čekijos atstovus. Žaidžiant Gelzenkirchen stadione, gausių žiūrovų būrys (per 5,000), atvykusių iš „Dėdes Samo“ žemės, buvo nuvilti prastu JAV komandos žaidimu. Amerikiečiai toli gražu neparodė kovingumo bei darumo, todėl čekai šventė pergalę 3:0. Jau 5-tą žaidimo minutę čekas Jan Kollar pelnė pirmąjį įvartį (1:0), o 36-tą — Tomas Rosicky pridėjo ir antrąjį. 76-tą min. tas pats Rosicky rezultata padidino (3:0).

Toje pačioje grupėje Italija sunkiai (2:0) nugalėjo Ghana, kurios žaidėjai pasirodė gerai, tačiau neturėjo laimės pelnyti įvarčio.

Pirmadienį taip pat rungtyniavo Australija su Japonija. Čia netikėtai laimėjo australai, kurie antro kėlinio pabaigoje per 6 minutes įmušė tris įvarčius ir šventė pergalę 3:1.

Antradienio programoje daugelis laukė pasaulio čempionų — brazilų pasirodymo. Tačiau jie sporto sirgalius kiek nuvylė, nes pasaulio galiūnai — brazilai — neparodė to, ko žiūrovai tikėjosi. Jie prieš Kroatiją laimėjo minimaliu 1:0 rezultatu.

Jų dar laukia susitikimai su japonais ir australais, kurie taip pat gali pateikti staigmenų.

Kituose antradienio susitikimuose P. Korėja vos ne vos (2:1) nugalėjo Togo atstovus, nors šie ilgą laiką pirmavo 1:0. Paskutinėse tos dienos rungtynėse kovojo Prancūzija-Šveicarija. Rungtynės baigėsi taikiai, be įvarčių 0-0.

Trečiadienį pirmose rungtynėse Ispanija žaidė išpūdingai ir 4:0 sutriuškino ukrainiečius. Visą antrąjį kėlinį dėl raudonos kortelės ukrainiečiai turėjo žaisti be vieno žaidėjo.

JAV futbolo mėgėjai dabar laukia šeštadienio, birželio 17 d., kuomet Kaiserslautern mieste JAV turės susitikti su galinga Italijos komanda. Čia amerikiečiams pergalei pelnyti yra maža vilčių. Trečiosios JAV futbolininkų rungtynės bus birželio 23 d. Niurnberge prieš Ghana komandą, kuri gerai žaidė prieš Italiją. Šią komandą įveikti nebus lengva. Atrodo, jog amerikiečiams, po grupinių varžybų teks keliauti namo.

Edvardas Šulaitis

Cicero lietuviai paminėjo Gedulo ir vilties dieną

Prisiminė trėmimus į Sibirą

Nedidelis Cicero lietuvių telkinys Gedulo ir vilties dieną paminėjo praėjusį sekmadienį, birželio 11 d., ryte pamaldomis Šv. Antano parapijos bažnyčioje, o po to — kalbomis parapijos pastate.

Šv. Mišias aukėjo kun. dr. Kęstutis Trimakas, kuris pasakė šiai datai pritaikytą pamokslą. Vėliau, persikėlus į „kavos kambarį“ (parapijos salės negauta), pagrindinius pranešimus tragiškojo birželio tema padarė ciceriečiai dr. Petras Kisieličius ir Saulius Kuprys.

Po įžanginio žodžio (jį tarė LB Cicero apylinkės valdybos sekretorė Ona Vencloviene), žvakes žuvusiems uždegė neseniai į šį kraštą atvykusieji Danutė ir Algis Kirkai — aktyvūs bendruomenės veikėjai.

Pirmasis prabilo jaunesnės kartos atstovas, Cicero augęs, čia lituanistinę mokyklą baigęs adv. S. Kuprys, dabartinis ALTO pirmininkas bei kitų organizacijų valdybos narys. Jis kalbėjo trumpai, bet aiškiai. S. Kuprys ne tiek pasakojo apie praeitį, bet žvelgė ir į dabartį bei ateitį. Į klausimą — ką šiandien turėtume daryti? — jis atsakė, kad reikėtų kaip galima daugiau plintinti savo istoriją — žiaurios komunistų darbus, parodyti juos pasauliui, kad visi žinotų apie tai. Kalbėtojas priminė apie Washington, DC statomą paminklą komunizmo aukoms atminti, kuris kaip tik turėtų byloti apie raudonųjų nedorybes. S. Kuprys kvietė ne tik išsaugoti, bet ir perduoti tuos tragiškus lietuvių tautos momentus ateinančioms kartoms.

Kiek plačiau ir ilgiau kalbėjo

Cicero lietuvių telkinio veteranas dr. Petras Kisieličius, kuris labiau gilinosi į išvežimų į Sibirą istoriją. Priminė išvežtųjų skaičius, jų žiaurias ištrėmimo sąlygas. Kalbėjo ir apie partizanus, apie anų dienų baisias istorijas. Jis paminėjo, kad jų kančios nėra pakankamai įvertintos, sakė, kad tas visas lietuvių tautos kančias reikia nuolat prisiminti ir dėti visas pastangas, jog jos nebūtų užmirštos, ypatingai Lietuvoje.

Kalbėjo ir Sibirian išvežtoji

Susirinkusieji taip pat turėjo progą išgirsti autentiškus prisiminimus moters, kuri buvo išvežta į Sibirą. Kalbėjo viešnia iš Lietuvos — Laima Motušytė, kurią, 5 metų amžiaus mergaitę, kartu su tėvais ištrėmė į Sibirą.

Ji papasakojo, kad ten turėjo galimybę lankyti mokyklą, kurioje lietuviai buvo vieni geriausių mokinių. Jie net nestojo į pionierius, nors buvo verčiami. Lietuviai ten stengėsi išlaikyti lietuviškumą, kol vėl galėjo grįžti atgal į Lietuvą.

Prisiminimais pasidalijo ir keli kiti tautiečiai, o Audronė Bernatavičienė perskaitė porą eilėraščių minėjimo tema. Pabaigai visi sugiedojo „Lietuva, brangi“.

Kitas didesnis Cicero lietuvių subuvimas įvyks birželio 25 d., minint 80 metų Šv. Antano bažnyčios pašventinimo sukaktį. 1926–siais birželio mėn. arkivyskupas (dabar Palaimintasis) Jurgis Matulaitis pašventino Šv. Antano parapijos bažnyčią. Tai turėtų būti reikšminga šventė ne vien tik Cicero lietuviams.

Edvardas Šulaitis

Trėmimų paminėjimas Lemonte

Gedulo ir vilties dieną JAV Lemonto apylinkė paminėjo šių metų birželio 11 d., susirinkę prie Partizano motinos paminklo PLC sodelyje. Skautai pakėlė vėliavas. Lietuviška trispalvė buvo perrišta juodu kaspinu. Prie paminklo buvo padėtos ir „Always with Flowers“ parduotuvės dovanotos ypatingai gražus vainikas.

Dalyviai sugiedojo „Lietuva, brangi“, o prof. Vytautas Černius tarė trumpą žodį, prisimindamas Lietuvos kančių pradžią prieš 65 metus. Neužmirštame to siaubo, kurį tada pergyvenome, ir dėl kurio turėjome vėliau apleisti Lietuvą. Mūsų vaikams ir vaikaičiams neteko to patirti, bet mūsų pasakojimai, knygos jiems primena tą laikotarpį.

Po minėjimo visi rinkomės į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misiją, kur šv. Mišias aukėjo ir šiai dienai skirtą pamokslą pasakė kun. Algirdas Paliokas, SJ. Giedojo misijos choras ir solistė Praurimė Ragienė.

Solistė Praurimė Ragienė

Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

Susikaupę skirstėmės namo.

Baniutė Kronienė

Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos choras.

Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

POSĖDŽIAVO LF PELNO SKIRSTYMO KOMITETAS Paskirstytas 2005 metų derlius

Birželio 10 d. Pasaulio lietuvių centro posėdžių kambaryje, Lemonte, susirinkęs Lietuvių fondo Pelno skirstymo komitetas dirbo nuo ryto iki vakaro, kol baigė savo darbą, paskirstant numatytą pinigų sumą (apie pusę milijono dolerių).

Iš šios sumos veik 100,000 dol. jau anksčiau buvo skirta studentams (Stipendijų pakomisės pirm. Tadas Kulbis).

Pagrindiniam Pelno skirstymo komitetui vadovavo Ramona Steponavičiūtė-Žemaitienė.

navičiūtė-Žemaitienė. Komitetą sudarė 9 nariai. Be balsavimo teisės posėdyje dalyvavo LF Tarybos pirm. Vytautas Kamantas ir garbės pirm. dr. Antanas Razma.

Dauguma komiteto narių — Čikagos ar apylinkių gyventojai. Du buvo atvykę iš tolimesnių vietovių: Algis Kuolas iš Boston ir Marius Laniauskas iš Cleveland.

Posėdžio pertraukos metu teko kalbėti su keletu komiteto narių, kurie teigė, jog skirstant pinigus ne-

būta jokių didesnių problemų. Jų nuomone, nuotaika buvusi gera ir darbinga.

Nors pinigai buvo paskirstyti praėjusį šeštadienį, tačiau dar reikės laukti birželio 20 d., kai savo posėdinį susirinks LF taryba. Tada jai bus pateiktas paskyrimų sąrašas patvirtinimui. Paprastai tokie patvirtinimai yra tik formalumas, nes anksčiau nėra buvę atsitikimų, kad kai kurias paskirtas sumas Taryba

atmestų.

Visi paskirstymai bus viešai paskelbti per LF Spaudos konferenciją, kuri yra šaukiama birželio 21 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Po to paskyrimai bus paskelbti žiniasklaidoje.

Tad reikia turėti truputį kantrybės tiems, kurie laukia pelno skirstymo rezultatų!

Edvardas Šulaitis

Lietuvių fondo Pelno skirstymo komitetas, vadovė Ramona Steponavičiūtė-Žemaitienė (trečia iš dešinės). E. Šulaičio nuotr.

Politikos savaitraštis „Atgimimas“ pristato konkursą

PADOVANOK LIETUVAI VIZIJĄ

Šis konkursas — apie Lietuvą po 20 metų. Geros idėjos pasaulį stumia į priekį. Galbūt Jūsų vizija pakeis Lietuvą? Kvietiame dalyvauti Lietuvoje ir už jos ribų gyvenančius piliečius — valstybei labai reikia Jūsų minčių ir idėjų.

Organizatorių siūlymu, vizijoje turėtų atsispindėti politiniai ir ekonominiai šalies pokyčiai, ekologijos, švietimo, socialinio saugumo ir pilietinio aktyvumo aspektai. Tačiau tai yra siūlymas, o ne privalomas reikalavimas. Mes kviečiame sulaužyti stereotipų rėmą ir pateikti novatorišką idėją.

Bendrovė „Eika“ konkurso nugalėtojams įsteigė prizus: I vieta — 15,000 litų, II vieta — 10,000 litų, III vieta — 5,000 litų.

Darbo apimtis (tekstas spausdintinis) ir dalyvių amžius — neribojami. Galima rašyti grupėmis. Darbus siųsti iki spalio 10 d. adresu: Politikos savaitraščio „Atgimimas“ redakcija, T. Vrublevskio g. 6, Vilnius, Lietuva.

Bus atsižvelgiama, ar vizija: užkrečianti, išskirtinė, originali, konstruktyvi.

PRIEŠ 15 METŲ

Atkelta 8 psl.

– Lietuva! Girdžiu Tavo balsą. Girdžiu balsą prie Baltijos gyvenančios tautos. Atsiliepiu į šį balsą iš čia, kai esu taip arti. Tikiuosi, kad šis susitikimas su lietuviu Lomžoje priartins tą dieną, kai keliaujančio popiežiaus kelyje bus ir Lietuva.

Toliau Šventasis Tėvas juokaudamas pasakė, kad jis nemokas taip lietuviškai kalbėti, kaip kardinolas Vincentas Sladkevičius, bet iki kelionės Lietuvon išmoksis. Ir tikrai – 1993 metų rugsejo pradžioje, viešėdamas Lietuvoje, Jonas Paulius II visas kalbas, skirtas lietuviams, tarė gražiais, taisyklingai sukurčiuotais, sodriais lietuviškais žodžiais, tuo pačiu išreikšdamas dar kartą tikrą pagarbą ir meilę mūsų daug kentėjusiai tautai. Beveik valandą trukusį susitikimą su Jonu Pauliumi II vainikavo Švč. Mergelei Marijai – mūsų tautos globėjai skirta giesmė „Marija, Marija“. Ją paprašė pagiedoti pats popiežius per mūsų kardinolą. Giesmės aiduose dar kartą pajutome tą didžiulę vienybės dvasinę jėgą, susitelkimo būtinumą, Šventojo Tėvo artumą, prisiminėme 1988 metais Dievo Motinos ištįstą mūsų tautai ranką, vedusią į stebuklingą Lietuvos atgimimą.

Po šio susitikimo šventas Mišias aukojo kardinolas Vincentas Sladkevičius su Lietuvos vyskupais.

Prie namų slenksčio

Grįždami į namus, stabtelėjome prie namų slenksčio – Seinuose ir Punske. Seinų gyvenvietė susijusi su 16 amžiumi, kai karalius Žygimantas Senasis 1522 metais padovanojo Palenkės vaivada nemazą girios plotą. Iškirtoje girios vietoje buvo įkurtas dvaras. Gyvenvietės vardas atsirado nuo Seinos upės. Seinai vėliau tapo žymiu švietimo ir kultūros centru, kuriame plėtojosi lietuviybės

židinys, ypač įkurtoje Kunigų seminarijoje. Seminarija čia buvo įkurta 1826 metais, iškilmingai atidaryta lapkričio 1 dieną. Seminarijos daugumą sudarė lietuviai klierikai. Čia jie buvo įkūrę slaptą lietuvių klierikų draugiją, kurios tikslas buvo geriau išmokyti lietuvių kalbą, plintinti lietuvišką spaudą, domėtis savo krašto istorija, palaikyti žmonėse lietuvišką dvasią. Draugijos nariai rašinėdavo į „Apžvalgą“, „Ūkininką“, „Varpą“. Įdomu pažymėti, kad greičiausiai pavoju išaiškinti ir likviduoti minėtą draugiją – ji buvo reorganizuota į klierikų penkiukų organizaciją. Jos branduolį sudarė penki asmenys, kiekvienas iš jų dar organizuodavo savo penkiukes. Pažymėtina, kad vienas iš šios organizacijos pirmininkų buvo vėliau tapęs žymiu filosofijos profesoriumi ir Ateitininkų organizacijos kūrėju – prelatas Pranas Kuraitis. Dar būdamas klieriku Pranas Kuraitis – 1903 metais Seinų seminarijoje, per surengtą švento Tomo Akviniečio minėjimą pirmą kartą viešai savo pranešimą paskaitė lietuviškai. Malonu prisiminti, kad man būnant ministrantu Kauno katedroje, turėjau progos su profesoriumi pabendrauti.

Seinų kunigų seminarija Lietuvai davė žymių rašytojų, knygnešių, mokslo žmonių. Iš jų – jau minėtas profesorius Pranas Kuraitis, toliau – Antanas Tatarė, Martynas Sidaravičius, Jonas Totoraitis, Jonas Reitelaitis, Pranciškus Būčys, Motiejus Gustaitis, Vincas Mykolaitis-Putinas, Vincas Kudirka, Petras Kriaučiūnas.

Seinuose ir apylinkėse 1919–1920 metais vyko nuožnios kovos su lenkų kariuomene. Deja, jėgos buvo nelygios – Seinai, vienas iš lietuviškiausių to meto kampelių, buvo prarastas. Tas kovas mena kritusių mūsų brolių kapai miesto kapinėse.

Seinuose dirbo ir mirė vyskupas

Antanas Baranauskas. Jį pagerbėme Katedros dešinėje esančioje koplyčioje, kur jis yra palaidotas. Prisiminėme jo jaunystės idealizmą, nemirtingą lietuviškojo miško simfoniją – „Anykščių šilėlį“. Susitikome su būriu lietuvių, kurie pasiguodė savo vargais kovojant dėl lietuviybės išlikimo, dėl teisės lietuviškai melstis jų tėvų statytoje bažnyčioje šiame krašte.

Punkskas taip pat minimas 16 amžiuje. Čia daugumą sudaro lietuviai, dažnai ši vietovė vadinama tame krašte gyvenančių lietuvių centru. Atvykus į Punkską – pasitaikė malonus netikėtumas – dalyvavome naujai pastatyto kryžiaus, žuvusiems Suvalkų trikampyje lietuviams pagerbti, pašventinimo ceremoniale.

Širdies dovana

Grįžome praplėtę savo akiratį, dvasiškai praturtę – jaunesni ir stipresni. Šiais metais, minint garbingo popiežiaus, tikro mūsų tautos bičiulio, Jono Pauliaus II mirties metines ir 15-ąsias metines nuo to įsimintino su juo susitikimo Lomžoje – dar kartą prieš akis praslenka jo kilni asmenybė, Vilniaus arkivyskupo klausimo išsprendimas, jį įtraukiant į Lietuvos bažnytinės provincijos struktūrą, didelio Lietuvos patrioto, garbingo arkivyskupo Julijono Steponavičiaus grąžinimas į Vilniaus katedrą ir jo siekių išlikti lietuviškai katedrai palaikymas, pagaliau – popiežiaus dideli nuopelnai, sutraukiant sovietinės vergovės grandines, jo viešėjimo Lietuvoje vaizdai.

Ant mano rašomojo stalo guli brangi relikvija – Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II padovanota dėžutė su rožiniu, medalionas. Čia pat – dar nesuskilusios tuomet Lietuvos krikščionių demokratų partijos 1993 metų leidinys „Tėvynės sargai“ – trečiasis numeris. Jame tarp kitų straipsnių išspausdintas jau dabartinio kardinolo, tuomet Vilniaus arkivyskupo

metropolito Audrio Juozo Bačkio straipsnis „Susitikimai su Popiežiumi“, monsinjoro Alfonso Svarinsko gyvų prisiminimų žiupsnelis „Mano idealas“. Šalia šio, jau nuo 1896 metų leisto žurnalo, – Jono Pauliaus II asmenybę jau daug plačiau nušviečianti popiežiaus vizito į Lietuvą proga 1993 metais išleista prancūzų akademijos nario Andre Frossard knyga „Jono Pauliaus II pasaulis“, taip pat po viešnagės Lietuvoje pasirodžiusi knyga „Liudykime Kristų“, kurioje sudėtos Šventojo Tėvo kalbos, pasakytos Lietuvoje, paties popiežiaus Jono Pauliaus II parašytos knygos „Žengiant per vilties slenkstį“, „Dovana ir pasaulis“, „Kelkitės, eime!“, „Atmintis ir tapatybė“...

Taigi vis ta atmintis, tie prisiminimai. Juos vis paryškina ir atnaujina Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio man padovanotos vaizdajuostės su popiežiaus viešėjimo Lietuvoje vaizdais, neseniai išliesta kompaktinė plokštelė „Jonas Paulius II kalba Lietuvai“, pagaliau prieš popiežiaus atvykimą 1993 m. mano surinktos medžiagos ir organizuotų mokyklose, įmonėse ir kitose įstaigose tematinio parodų „Jono Pauliaus II žingsniai“ peržiūra, susitikimai miesto mokyklose su mokiniais, kurių metu tematinis pokalbis iliustruojame santraukine vaizdajuoste, susijusia su mūsų tautai brangaus popiežiaus gyvenimo ir veiklos atminimu.

Greitai bėga tie metai, paskui save dažnai Amžinybės nusinešantys mums brangius žmones. Tačiau gerai, kad lieka prasmingi prisiminimai, išlaikantys mūsų širdyje išėjusių Viešpaties globon gyvybę. Dažnai iš jų ir savo gyvenimo kelyje semiamės stiprybės, turtinam savo dvasią. Yra labai gražus posakis: Dvasia praturtėja tuo, ką ji gauna, širdis – tuo, ką atiduoda. Šventasis Tėvas Jonas Paulius II ne tik praturtino mūsų dvasią, bet ir padovanojo mums savo širdies dalį.

KAMUOLINIAI ŽAIBAI

Žmonės jau šimtus metų praneša matę kamuolinį žaibą – retą fenomeną, turintį elektra švytinčios sferos formą. Tačiau net naujausiomis technologijomis apsiginklavę mokslininkai iki šiol negali paaiškinti, kas sukelia tokį reiškinį ir kas iš viso tai yra.

Mokslininkas žaibą matė savo akimis

G. K. Habler, fizikas iš Navalio tyrimų laboratorijos Vašingtone, sutinka, kad iki šiol tarp mokslininkų nėra vieningos nuomonės ir aiškumo, ar kuri nors iš daugybės hipotezių yra teisinga.

Dauguma tyrėjų mano, kad tikroji žaibo prigimtis vis dar lieka paslaptis. Tyrimais buvo apskaičiuota, kad maždaug vienas iš 150 žmonių tvirtina matęs kamuolinį žaibą.

G. K. Habler yra vienas iš jų. Šis susidūrimas įvyko, kai jam buvo vos 16, važinėjant parke per audrą.

Tuomet būsimasis fizikas matė švytintį, teniso kamuoliuko dydžio darinį, kuris sklاندė ore. Kamuoliukas slinko pirmyn, šiek tiek pakilęs nuo žemės, smarkiai suksdamasis, virpėdamas ir skleisdamas verdančio vandens garsą.

G. K. Habler sako, kad žaibas judėjo taip, lyg būtų įkrautas ir sektų elektrinio lauko linijomis palei žemę.

Jis taip išsigandęs, kad šį įvykį tikrai prisimins visą likusį gyvenimą. Mokslininkas dabar prisimena, kad grįžęs namo viską papasakojo šeimai, o vėliau ir pažįstamiems, tačiau niekas juo nepatikėjo. G. K. Habler nesuvokė, ką matė jaunystėje, kol po dešimties metų apsilankė moksliniame seminare.

Šviečia kaip 100 vatų lemputė

Kaip ir visose srityse, taip ir čia gausu skeptikų, tačiau lygiai taip pat netrūksta ir liudininkų.

Naujosios Zelandijos Kenterberio universiteto chemijos profesorius John Abrahamson pats domisi kamuoliniu žaibu ir atidžiai nagrinėja rašytinius pranešimus, kurių yra apie 10,000 atkeliavusių iš viso pasaulio.

Profesorius neabejoja žaibo egzistavimu vien todėl, kad visi surinkti pranešimai patvirtina labai panašias kamuolinio žaibo savybes.

Tūkstančiai liudininkų pasakoja matę oru sklendžiantį švytintį apskritimą, kurio dydis siekia nuo teniso iki tinklinio kamuolio.

Kamuoliniai žaibai skrieja šiek tiek pakilę nuo žemės, kartais atšoka nuo įvairių objektų, skrieja kiau-
rai stiklą ar tinklėlį nuo vabzdžių ir visiškai nepaklūsta vėjo gūsiams ar

žemės traukos dėsniams.

Vidutinio dydžio kamuolinis žaibas šviečia kaip šimto vatų lemputė.

Šie žaibai dažniausiai būna lydimi griaustinio, tačiau nėra žinoma, kas dar sieja kamuolinį žaibą su jo tradiciniu giminaičiu.

Paprastai šis fenomenas tęsiasi trumpą laiką, apie dešimt sekundžių, išnyksta arba išsisklaido, sukeldamas nedidelį sprogimą.

Pranešimai skelbia, kad kamuolinis žaibas nėra mirtinas, tačiau pasitaiko, kad žmonės vis dėlto miršta nuo kontakto, patys to prisipašydami. Žymiausias toks atvejis įvyko 1753-aisiais, kai elektros reiškinių tyrėjas George Richman mirė eksperimento metu. Žaibą G. Richman pavyko pagauti Sankt Peterburge, Rusijoje.

Teorijų netrūksta

Kamuolinis žaibas gyvuoja ignoruodamas mokslininkų aiškinimus, tačiau tikrai negali skęsti teorijų trūkumu.

Viena iš naujesnių daromų prielaidų teigia, kad žaibas gali būti susijęs su plazma. Žaibo prigimtis teoriškai gali būti plazminiai debesys, kurie susideda iš įkrautų dalelių, šios jungiasi į atomus ir švyti. Plazminiai debesys gali būti sukurti

tokio pat energijos šaltinio, kaip ir paprastas žaibas.

Kita teorija teigia, kad žaibas yra iš įkrautų dalelių susidaręs kamuolys, turintis elektros krūvį ir spinduliuojantis cheminę energiją vykstant oksidacijai.

Tiksliau ši teorija sako, kad kai žaibas trenkia paviršių, susiformuoja garai, kurie vėliau kondensuojasi į daleles, šios susimaišo su deguonimi, esančiu ore, ir lėtai dega išleidamos cheminę energiją. Taigi didelė kamuolinio žaibo dalis yra elektros energija, o kitą dalį sudaro cheminė energija.

Šiuo metu laboratorijose stengiamasi sukurti kamuolinį žaibą, remiantis šiais ir keletu kitų modelių. Tuo tarpu G. K. Habler mano, kad daugiau dėmesio turėtų būti skiriama natūraliam žaibui.

Čia taip pat gali padėti technologijos. Šiais laikais videokameros ir fototechnika tokios populiarios, kad žmonės galėtų užfiksuoti kamuolinį žaibą, o tokia medžiaga būtų neįkainojama pagalba šiam reiškiniiui studijuoti.

Fizikas tikisi, kad ši paslaptis dar jam gyvam esant bus išaiškinta.

Gali būti, kad kamuolinis žaibas slepia visiškai naują fizikos rūšį, o tai leistų žmonijai žengti dar vieną laiptelį aukščiau.

„Klaipėda“

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **Birželio 17 d. 7 val. v. Balzeko** lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., kino operatorius Donatas Pečiūra pristatys ir rodys atvykusių žiūrovų pasirinktą vieną iš dviejų Lietuvos kino studijos filmų — „Jausmai“ arba „Amžinoji ugnis“. Šiuo filmų rodymu D. Pečiūra atsisveikina su žiūrovais Čikagoje prieš grįždamas gyventi į Lietuvą. Įėjimas nemokamas. Tel. pasiteiravimui: 773-582-6500.

♦ **Tėvų, tėvuželių, tėtukų dienos** pietūs! Kviečiame maloniai praleisti Tėvo dieną Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, 14911 127th Street. Birželio 18 d. 12 val. p.p. PLC didžiojoje salėje skanūs lietuviški pietūs svečių aplinkoje. Stalus užsisakyti galite telefonu 708-448-7436 (Aldona Palekienė).

♦ **Lietuviškos pamaldos Beverly Shores, IN**, vyksta kiekvieno mėnesio trečiąjį sekmadienį. Birželio mėn. jos bus 18 d. 1 val. p.p. Šv. Onos bažnyčioje. Mišias aukos kun. Antanas Gražulis, SJ. Visi kviečiami.

♦ **Ziono evangelikų liuteronų** parapija, 9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL, tęsia kas mėnesį ant-radienio vakarų pokalbius. Birželio 20 d. susijungimo tema „Amerikos lietuviai: kas jie yra?“ Pradžia 7 val.

v. Kviečiame visus norinčius pasidalinti mintimis ar išgirsti, ką kalba kiti. Dalyvaujame Taizė liturginėje meditacijoje, klausomės muzikos: vargonų, smuiko; kalbamės žemiškomis temomis.

♦ **Čikagos lietuvių pensininkų** sąjungos susirinkimas įvyks birželio 22 d., ketvirtadienį, 1 val. p.p. Šaulių namuose, 2417 W. 43-ia gatvė. Kviečiame visus narius gausiai dalyvauti.

♦ **Prel. Igno Urbono knygos „Ilga mano kelionė“** sutiktuves įvyks birželio 25 d., sekmadienį, 12 val. p.p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Visi maloniai kviečiami pagerbti kunigą visuomenininką.

♦ **Amerikos lietuvių taryba** ruošia vasaros pobūvį, kuris įvyks birželio 30 d., penktadienį, 5 val. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd. Jis skirtas paremti ALTO atstovybę Washington, DC, — Jungtinį Amerikos pabaltijiečių komitetą (JBANC). Bus vaišės ir jaunimo meninė programa. Savo dalyvavimu ir sveikinimu programos knygoje paremkime ALTO atstovybę Washington. Kviečiame pabendrauti, atsigaivinti ir gerai praleisti vasaros popietę. Vietas galite užsisakyti tel. 773-735-6677.

Savaitgalio festivaliai Čikagoje:

♦ **Mėgstate piešti?** Galite dalyvauti „Chalk festival“. Šeštadienį, birželio 17 d., nuo 10 val. r. Seward Park, 375 W. Elm Street, išsipirkę vietą, galėsite ją išdekoruoti pagal savo norus. Nemokantys ar nenorintys piešti, galės pasiklausyti muzikos, pasigėrėti meno kūrinių. Tel. pasiteiravimui: 773-562-4708.

♦ **Cantigny Park**, 1 S.151 Winfield Rd., Wheaton, šeštadienį ir sekmadienį vyks penktasis skulptūros ir vaizduojamojo meno festivalis. Galėsite pasigėrėti skulptūromis, pasižiūrėti, kaip gimsta stiklo gaminiai, gros muzika. Tel. pasiteiravimui: 847-444-9600.

♦ **Tradicinis 33-iasis meno festivalis** šį savaitgalį vyks Burlington Park, Chicago and Garfield Avenues, Hinsdale. Per 150 menininkų demonstruos savo sukurtą keramiką, juvelyrinius dirbinius, tapybą, fotografiją ir skulptūrą. Nuo 9 val. ryto šeštadienį iki 10 val. v. sekmadienį galėsite ne tik gerėtis meno kūrinių, bet ir paragauti vyno, alaus, paskanauti maisto. Vairams bus įruoštos žaidimų aikštelės. Įėjimas nemokamas. Tel. pasiteiravimui: 630-323-3952.

♦ **Tris dienas** (penktadienį, šeštadienį, sekmadienį) vyks „Bloomington Gold Corvette Show“. Galėsite pamatyti senus ir naujus šių mašinų modelius, sudalyvauti aukcione. Sekmadienį 6 val. v. vyks mašinų „Corvette“ paradas. Renginys vyks Pheasant Run Resort and Spa, 4051 E. Main St., St. Charles. Tel. pasiteiravimui: 309-888-4477.

sekmadienį, liepos 23 d.

Nek Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos Šv. MIŠIOS

- Pagrindinis celebrantas:

Prelatas Edmundas J. Putrimas

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai, sportas

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA

4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -
pasikvieskite ir savo draugus!

Klaipėdos choro „Aukuras“,
vadovas Alfonsas Vildžiūnas,
koncertas Grace Episcopal bažnyčioje,
924 Lake Street, Oak Park,
įvyks birželio 30 d., penktadienį, 8 val. v.
Kviečiame visus atvykti pasiklausyti
13-kos tarptautinių konkursų laureato koncerto.

Visi bilietai į vokalinės grupės „JAZZ LAND“ (vadovas Artūras Novikas) koncertą, kuris vyks Dainų šventės susipažinimo vakare, išparduoti.

Liepos 1 d. 10:30 val. v. kviečiame į šokių ir pasilinksminimą Park West salėje, 322 W. Armitage Ave., Chicago, IL. Bilietai (kaina - 15 dol.) bus parduodami prie įėjimo. Asmenys iki 17 metų amžiaus į pasilinksminimą įleidžiami tik su tėvais ar globėjais.

Vokalinė grupė
„JAZZ LAND“

Iš kairės:
Vilmantas Markevičius,
Jolanta Markevičienė,
Daiva Naujickienė,
Artūras Novikas,
Danguolė Aukselienė,
Aušra Norvilaitė ir
Artūras Avsiukevičius.

Pranešimas

Viena iš išeivijos kultūrinio pasireiškimo formų yra vykstančios LB Kultūros tarybos Premijų šventės. Šiais metais lapkričio 12 d. 24-tą kartą bus pagerbti premijų laureatai — kultūrininkai, kurie aukoja savo jėgas kūrybai. Pagal priimtas gaires bus skiriamos šešios premijos: dailininko, muziko, žurnalisto, teatro, radijo valandėlės darbuotojo ir tautinių šokių mokytojo. Premijų mecenatas — Lietuvių fondas.

Pirmininkauti ir sudaryti premijavimo komitetus sutiko šie asmenys: dailininko — Laima Apanavičienė, muzikos — Loreta Venclauskienė, žurnalisto — Algimantas Ge-

čys, teatro — Julija Dantienė, radijo — JAV LB Kultūros taryba ir tautinių šokių mokytojo — Tautinių šokių institutas.

Premijoms kandidatus iš JAV gyvenančių tarpo siūlo lietuvių visuomenė. Pasirašytame laiške su siuntėju adresu siunčiama kandidato vardas, pavardė, adresas, telefonas ir trumpai raštu apibūdinama siūlomo kandidato — asmens veikla.

Pasiūlymus siųsti LB Kultūros tarybai, 2841 Denton Ct., Westchester, IL 60154, iki rugsėjo 1 d.

Marija Remienė
JAV LB Kultūros tarybos
pirmininkė

MARGUTIS II

LIETUVIŲ RADIOJO LAIDOS

1450 AM banga iš WCEV stoties

KLAUSYKITE KIEKVIENĄ VAKARĄ

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIOJO LAIDŲ

nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.

Tel. 773-476-2242